

ЗВІТ

ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

за 2018 рік

#багатоступеневе аналітичне розслідування

#виявлено 1.5 млрд USD,
які конфісковано в дохід Держави

#найкращий кейс Групи Егмонт

ЗВІТ

ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

за 2018 рік

Зміст

Звернення Голови Державної служби фінансового моніторингу України Черкаського Ігоря Борисовича	5
1. ПРО ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГ	8
1.1. 2018 – основні підсумки роботи.	8
Міжнародна співпраця	8
Національна координація	8
Фінансові розслідування.	8
Законодавча ініціатива	8
Освітня робота	9
Методична робота	9
Оцінка ризиків	9
Типологічні дослідження.	9
Структура Держфінмоніторингу	10
1.2. Кадрові питання	11
1.3. Фінансування Держфінмоніторингу	12
Структура використання бюджетних асигнувань Держфінмоніторингу в 2018 році	12
2. УКРАЇНА – ПЕРЕМОЖЕЦЬ ПРЕМІЇ ВЕСА	13
3. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ .15	15
4. СТАТИСТИКА ОТРИМАНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ	17
4.1. Загальна динаміка отриманих повідомлень	17
4.2. Динаміка отриманих повідомлень в розрізі суб'єктів первинного фінансового моніторингу	18
5. АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	22
5.1. Процес аналізу інформації	22
5.2. Зупинення фінансових операцій	24

5.3. Фінансові розслідування	.24
5.3.1. Протидія фінансуванню тероризму та сепаратизму	.26
5.3.2. Відмивання доходів, отриманих від корупційних діянь	.26
5.3.3. Розслідування операцій, пов'язаних з бюджетними коштами та іншими державними активами	.30
5.3.4. Розслідування операцій, пов'язаних із діяльністю «конвертаційних» центрів і підприємств з ознаками фіктивності та із зняттям готівкових коштів	.33
Приклади використання підставних осіб для реєстрації/перереєстрації, набуття корпоративних прав підприємств в схемах мінімізації податкових зобов'язань та конвертації безготівкових коштів у готівку	.34
5.3.5. Розслідування операцій, пов'язаних із шахрайським заволодінням коштами громадян та юридичних осіб, шляхом введення в оману	.36
Приклади фальсифікованої діяльності юридичних осіб з номінальними керівниками – підставними особами	.37

6. УЗАГАЛЬНЕНІ МАТЕРІАЛИ 39

7. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ .42

8. МІЖВІДОМЧА ВЗАЄМОДІЯ 46

8.1. Взаємовідносини з регуляторами та іншими державними органами	.46
Виконання плану заходів на 2017-2019 роки	.46
Діяльність Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення	.49
Забезпечення координації стосовно виконання плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки України Комітетом MONEYVAL	.50
Укладання з державними органами та громадськими організаціями спільних документів міжвідомчого характеру	.51
Здійснення безпосереднього обміну інформацією з СДФМ	.52
Взаємодія з громадськістю	.52
8.2. Взаємодія з суб'єктами первинного фінансового моніторингу	.54
8.3. Методичне забезпечення, навчання суб'єктів фінансового моніторингу	.55
8.4. Національна оцінка ризиків	.56

**9. ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЇ ФІНАНСОВОГО
МОНІТОРИНГУ58**

10. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО63

10.1. Робота з міжнародними організаціями63

10.1.1. Співробітництво з Групою з розробки
фінансових заходів боротьби з відмиванням
грошей (FATF)64

10.1.2. Співробітництво з Егмонтською групою
підрозділів фінансової розвідки.64

10.1.3. Співробітництво з Радою Європи,
Комітетом експертів Ради Європи із взаємної
оцінки заходів протидії відмиванню коштів
та фінансуванню тероризму (MONEYVAL)/
Європейською Комісією66

10.1.4. Інші міжнародні заходи68

10.1.4.1. Співробітництво з НАТО.68

10.1.4.2. Співробітництво з Європейським Союзом .68

10.1.4.3. Співробітництво з Організацією
Об'єднаних Націй (ООН)/Управлінням ООН з
питань наркотиків і злочинності (UNODC)69

10.1.4.4. Співробітництво з Організацією за
демократію та економічний розвиток (ГУАМ)69

10.1.4.5. Співробітництво з Організацією з
безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ)69

10.1.4.6. Співробітництво у рамках проекту
«Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI) . . .69

10.1.4.7. Співробітництво з ПФР Республіки
Польща в рамках проекту міжнародної технічної
допомоги Республіки Польща71

10.1.4.8. Співробітництво з Організацією з
економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) . .71

10.1.4.9. Міжнародні заходи загального характеру . .72

**10.2. Обмін інформацією з іноземними
підрозділами фінансової розвідки73**

**11. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ
ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГУ У 2019 РОЦІ74**

ДОДАТКИ77

Додаток А

Перелік прийнятих у 2018 році нормативно-
правових актів, розроблених Держфінмоніторингом .77

Додаток Б

Перелік скорочень78

Звернення Голови Державної служби фінансового моніторингу України Черкаського Ігоря Борисовича

Шановні українці!

До Вашої уваги пропонується Звіт Державної служби фінансового моніторингу України за 2018 рік з основними підсумками роботи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

На початку хочу зазначити, що минулий рік став знаковим як для Держфінмоніторингу, так і для усїєї національної системи фінансового моніторингу, яка у червні відзначила 15-річчя, з дати початку своєї активності.

На 25-му засіданні Егмонтської групи, що відбувалось у вересні 2018 року у м. Сідней (Австралія), Держфінмоніторинг визначено переможцем конкурсу «Найкраща справа Егмонтської групи» із презентацією аналітичного розслідування, що завершилося конфіскацією 1,5 млрд USD в бюджет держави.

Іншим важливим аспектом діяльності Держфінмоніторингу у 2018 році стали координаційні дії щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки України Комітетом MONEYVAL.

В рамках законодавчих ініціатив, у грудні минулого року у Парламенті було зареєстровано Урядовий проект Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», вагому участь у підготовці якого взяв Держфінмоніторинг.

Законопроект розроблено з метою імплементації норм четвертої Директиви (ЄС) 2015/849 «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму» та норм Регламенту (ЄС) 2015/847 «Про інформацію, що супроводжує грошові перекази».

В контексті підготовки до проведення у 2019 році другого раунду Національної оцінки ризиків, Держфінмоніторингом підготовлено і презентовано оновлену Методику національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні.

На підставі вказаної Методики, Держфінмоніторингом була проведена секторальна оцінка ризиків використання ринку нерухомості для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом і фінансування тероризму.

Використовуючи власну практику та практику інших учасників національної системи фінансового моніторингу, а також міжнародний досвід, Держфінмоніторингом також оприлюднено типологічне дослідження на тему: «Ризики використання суб'єктів з непрозорою структурою власності у схемах відмивання кримінальних доходів».

Крім того, Держфінмоніторинг продовжував здійснювати заходи на національному та міжнародному рівнях щодо покращення взаємодії у сфері фінансового моніторингу.

Зокрема, були укладені угоди про співпрацю з Державним бюро розслідувань та Нотаріальною палатою України.

Також, Державною службою фінансового моніторингу України з метою вдосконалення діяльності у сфері протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції та за сприяння Координатора проектів ОБСЄ в Україні підготовлено відповідний Термінологічний словник.

У рамках міжнародного співробітництва Держфінмоніторингом підписані 3 меморандуми з підрозділами фінансової розвідки Узбекистану, Тринідад і Тобаго та новий Меморандум про взаєморозуміння з ПФР Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.

Підводячи підсумки минулого року, хочу висловити слова вдячності колективу Держфінмоніторингу та всім, хто бере активну участь спільно з нашою командою в удосконаленні і стратегічному розвитку національної системи фінансового моніторингу.

У зв'язку з цим не випадковим і символічним є відзначення у 2018 році трудовою колективу Держфінмоніторингу Подякою Прем'єр-міністра України.

Ефективне функціонування національної системи боротьби з відмиванням кримінальних доходів та фінансуванням тероризму є нашим пріоритетом.

З повагою

A blue ink handwritten signature, appearing to be 'Igor Cherkas'kyi', written in a cursive style.

Ігор ЧЕРКАСЬКИЙ

1. ПРО ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГ

1.1. 2018 – основні підсумки роботи

Міжнародна співпраця

На 25 пленарному засіданні Егмонтської групи у м. Сідней (Австралія) розслідування Державної служби фінансового моніторингу України визнано переможцем конкурсу «Найкраща справа Егмонтської Групи» (BECA)

Національна координація

Урядом України підтримано розроблений Держфінмоніторингом План дій стосовно удосконалення національної системи фінансового моніторингу, за результатами 5-го раунду оцінки України Комітетом MONEYVAL

Фінансові розслідування

Держфінмоніторингом підготовлено та направлено до правоохоронних органів 934 матеріали, на суму 347,4 млрд гривень

Законодавча ініціатива

У Верховній Раді України зареєстровано, підготовлений за участю Держфінмоніторингу, Урядовий законопроект (р. н. 9417) щодо імплементації 4-ї Директиви ЄС проти відмивання коштів та фінансування тероризму

Освітня робота

Академією фінансового моніторингу забезпечено антилегалізаційне навчання 1749 представників приватного та державного секторів. В цілому Держфінмоніторингом взято участь у 94 освітніх заходах

Методична робота

Оприлюднено Термінологічний словник у сфері ПВК/ФТ та протидії корупції. Підзвітним установам надано більше 280 письмових рекомендацій та близько 5000 телефонних консультацій

Оцінка ризиків

Оновлено Методику проведення національної оцінки ризиків та проведено секторальну оцінку ризиків використання ринку нерухомості щодо ВК/ФТ

Типологічні дослідження

Підготовлено типологічне дослідження на тему: «Ризики використання суб'єктів з непрозорою структурою власності у схемах відмивання кримінальних доходів»

Рис. 1.1. Структура Держфінмоніторингу

1.2. Кадрові питання

Реалізація державної кадрової політики в Держфінмоніторингу здійснюється із дотриманням вимог Конституції України, законодавства з питань державної служби, забезпечення засад запобігання і протидії корупції, інших нормативно-правових актів, відповідно до яких держава створює умови для реалізації громадянами права на працю, підготовку та перепідготовку кадрів відповідно до суспільних потреб.

На рис. 1.1 наводиться структура Держфінмоніторингу.

Затверджена штатна чисельність Держфінмоніторингу становить 237 осіб. Станом на 01 січня 2019 року в Держфінмоніторингу фактично працює 213 державних службовців. Динаміка фактичної чисельності працівників Держфінмоніторингу у 2014-2019 роках наведена на рис 1.2.

Динаміка фактичної чисельності працівників Держфінмоніторингу у 2014-2019 роках

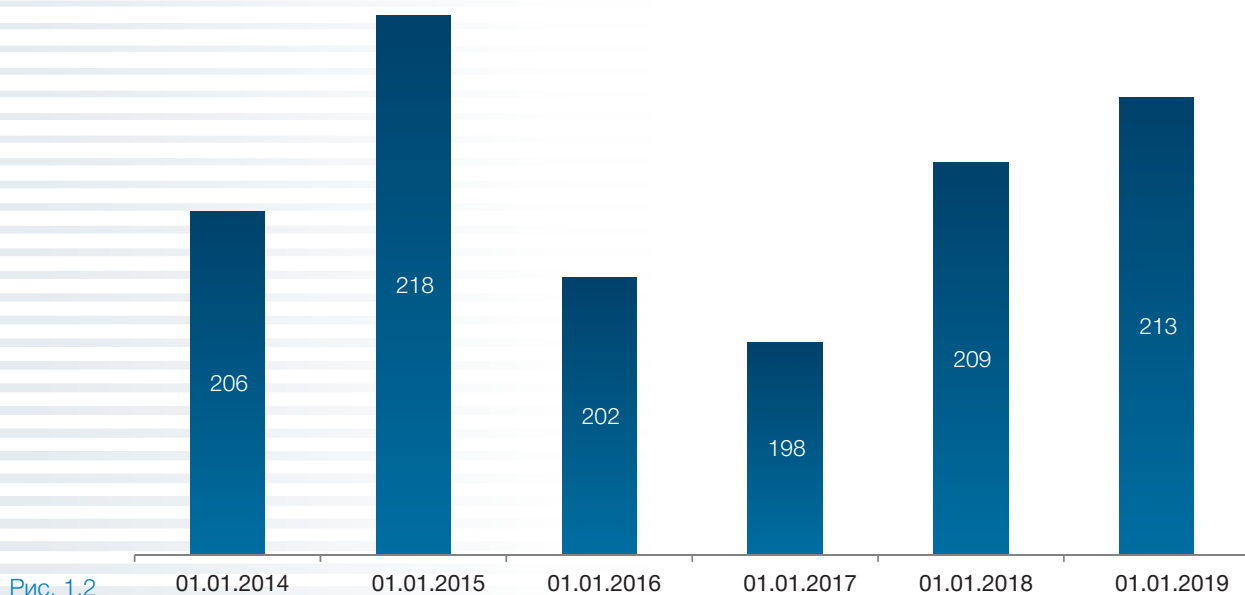

Рис. 1.2

Розподіл працівників Держфінмоніторингу за гендерним принципом: чоловіки – 84 особи (39,4 %), жінки – 129 осіб (60,6%). Серед керівного складу 33 чоловіка та 40 жінок.

За віковим складом працівників Держфінмоніторингу найчисленнішою є вікова група до 35 років.

Кадровий склад Держфінмоніторингу сформовано з висококваліфікованих спеціалістів, які мають повну вищу освіту. Науковий ступінь мають 10 працівників Держфінмоніторингу, з них 5 – мають вчене звання, 13 працівників Держфінмоніторингу є магістрами державного управління.

Протягом 2018 року в Держфінмоніторингу було організовано та проведено 3 конкурсні відбори на заміщення вакантних посад державних службовців, у яких взяли участь 57 осіб. За результатами конкурсного відбору призначено на вакантні посади 30 осіб.

1.3. Фінансування Держфінмоніторингу

Фінансування видатків Держфінмоніторингу в 2018 році здійснювалося з державного бюджету в межах затверджених Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» бюджетних асигнувань.

У 2018 році відповідно до отриманих з державного бюджету асигнувань Держфінмоніторингом були здійснені видатки в сумі 66,4 млн гривень. Структура використання вказаних коштів наведена у таблиці 1.1.

Структура використання бюджетних асигнувань Держфінмоніторингу в 2018 році	
Напрямок витрат	Сума в тис. грн.
Виплата заробітної плати та нарахувань на неї	60 246,3
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1 546,3
Оплата видатків на відрядження	109,5
Інші видатки для забезпечення діяльності та функціонування Державної інформаційної та інформаційно-аналітичної системи Держфінмоніторингу	4 530,3
Разом	66 432,4

Табл. 1.1

2. УКРАЇНА – ПЕРЕМОЖЕЦЬ ПРЕМІЇ ВЕСА

В рамках міжнародного співробітництва, у період з 24 по 27 вересня 2018 року у м. Сідней (Австралія) відбулось чергове 25-те Пленарне засідання Егмонтської Групи підрозділів фінансової розвідки. У засіданні було задіяно понад 400 делегатів з 155 ПФР країн світу (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Учасники 25 Пленарного засідання Егмонтської групи

В ході Пленарного засідання підведено підсумки конкурсу «Найкраща справа Егмонтської Групи» (ВЕСА), фіналістом якого, за результатами ретельного відбору, стала Україна в особі Державної служби фінансового моніторингу України.

Під час підсумкового голосування ПФР-членів Егмонтської Групи розслідування Держфінмоніторингу визнано переможцем зазначеного престижного конкурсу.

Переможна справа стосувалась багатоступеневого та безпрецедентного за своєю складністю розслідування корупції та відмивання коштів колишніми високопосадовцями України, що увінчалось конфіскацією в дохід Держави близько 1,5 млрд дол. США (рис. 2.2).

Рис. 2.2

Вказаному авторитетному міжнародному рішенням передувала складна та кропітка робота усього колективу Держфінмоніторингу, що відповідальний за реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та здійснення міжнародної співпраці у цій сфері.

У зв'язку з перемогою у конкурсі найменування Державної служби фінансового моніторингу України викарбовано на Спеціальній пам'ятній дошці в офісі Егмонтської Групи (м. Торонто, Канада), а справу Українського підрозділу фінансової розвідки включено до Книги кращих розслідувань Егмонтської групи.

3. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ

Впродовж 2018 року здійснювались заходи з розробки пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових актів у сфері ПВК/ФТ.

Так, Держфінмоніторинг продовжував брати активну участь у доопрацюванні проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» з урахуванням зауважень та пропозицій заінтересованих органів державної влади та громадськості.

Даний законопроект підготовлений з метою імплементації норм Директиви Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу від 20 травня 2015 року № 2015/849 «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму», удосконалення та уточнення окремих норм законодавства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, а також удосконалення української системи ПВК/ФТ.

12.12.2018 доопрацьований законопроект було схвалено на засіданні Уряду як проект Закону України «Про запобігання

та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». 19.12.2018 законопроект зареєстровано у Верховній Раді України за № 9417.

Водночас, Держфінмоніторинг долучився до розробки проектів регуляторних актів у сфері ринку нерухомості. Представники Держфінмоніторингу входять до складу робочої групи з розроблення проекту Закону України «Про брокерську діяльність у сфері нерухомості», створеної у Фонді державного майна України. У 2018 році відбулось 8 засідань цієї робочої групи, на яких опрацьовано 24 статті законопроекту.

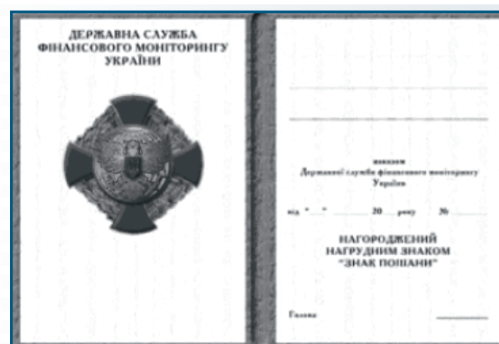
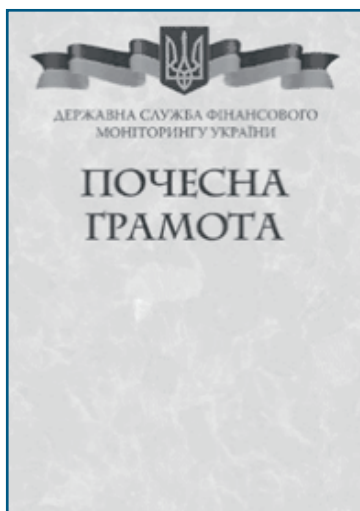
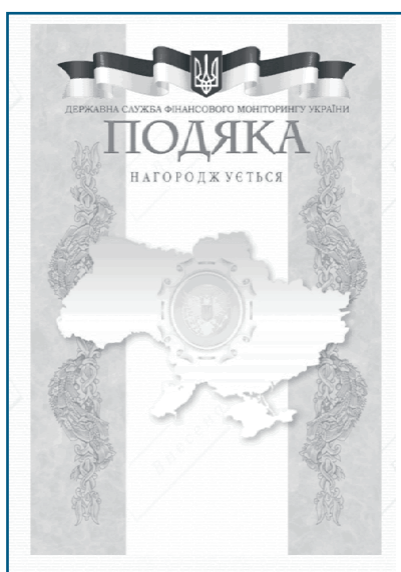
Вказаним проектом Закону передбачається визначити правові засади провадження брокерської діяльності у сфері нерухомості в Україні, її державного та громадського регулювання, забезпечити створення системи захисту прав споживачів брокерських послуг у сфері нерухомості та встановлення належного рівня професійної діяльності учасників ринку нерухомості.

Разом з тим, Держфінмоніторинг, в межах компетенції, в установленому порядку здійснював погодження проектів нормативно-правових актів СДФМ у сфері ПВК/ФТ.

Так, за 2018 рік Держфінмоніторингом взято участь у погодженні 56 проектів нормативно-правових актів, розроблених іншими державними органами, з них погоджено без зауважень – 46, а 10 із зауваженнями.

Крім того, у звітному періоді прийнято 5 нормативно-правових актів, розробником яких був Держфінмоніторинг (перелік наводиться у додатку А). Зокрема, наказом Мінфіну від 30.07.2018 № 655 було встановлено відомчі заохочувальні відзнаки Держфінмоніторингу, якими нагороджують з метою відзначення особистих досягнень у професійній діяльності працівників Держфінмоніторингу, підприємств, установ, організацій, що входять до сфери його управління (рис 3.1).

Рис. 3.1. Відомчі заохочувальні відзнаки Держфінмоніторингу

4. СТАТИСТИКА ОТРИМАНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

4.1. Загальна динаміка отриманих повідомлень

Згідно із Базовим Законом, СПФМ подають до Держфінмоніторингу інформацію про фінансові операції, які відповідно до законодавства підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу або щодо яких є підозри у причетності до відмивання коштів або фінансування тероризму.

Всього з початку експлуатації інформаційно-аналітичної системи Держфінмоніторингу отримано та оброблено **37 378 492 повідомлень** про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, з яких **10 006 093 повідомлення** отримано протягом 2018 року (рис. 4.1).

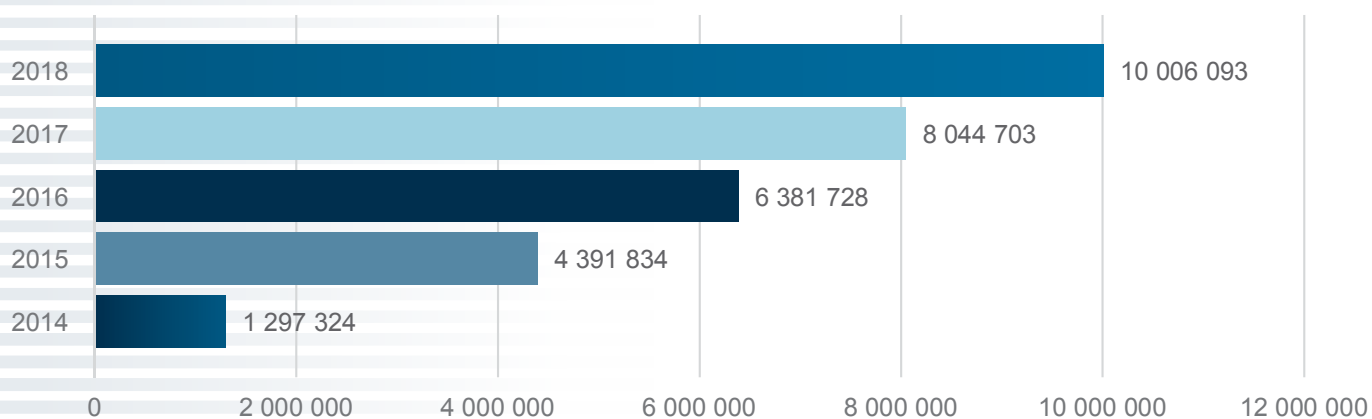

Рис. 4.1

Слід відмітити, що у 2018 році Держфінмоніторингом взято на облік 9 969 792 повідомлень про фінансові операції, що на 24,4% більше, ніж у 2017 році (рис. 4.2).

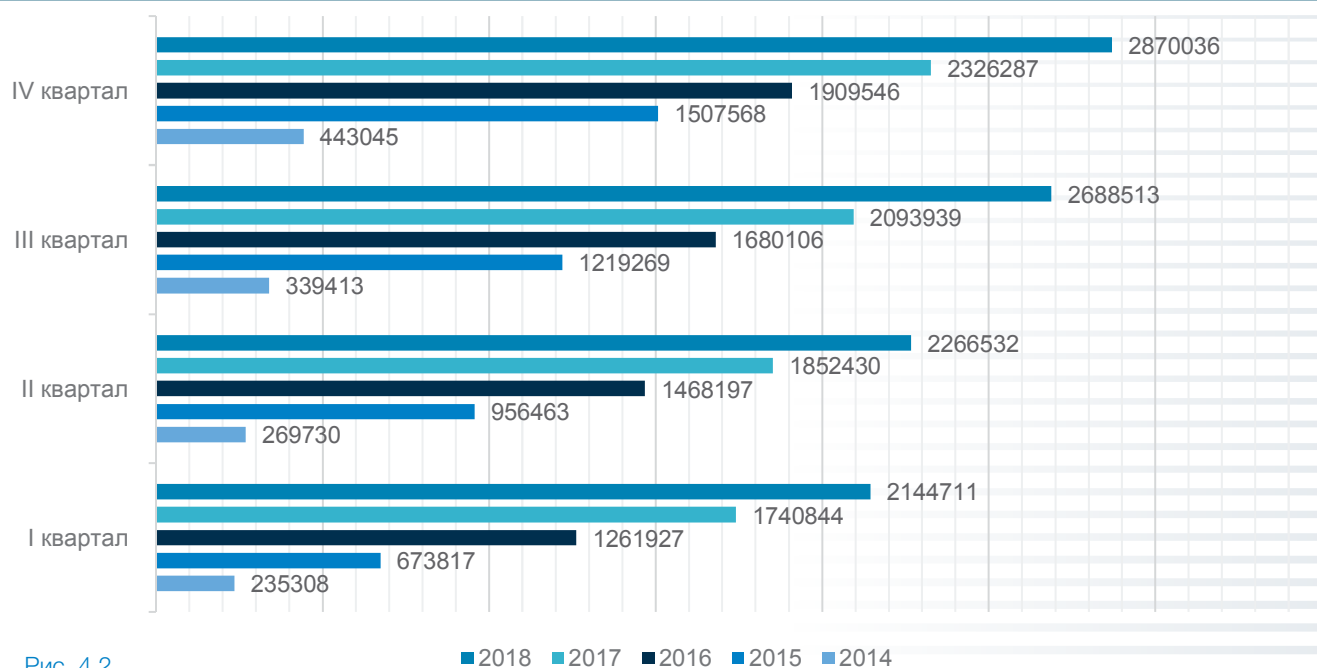

Рис. 4.2

■ 2018 ■ 2017 ■ 2016 ■ 2015 ■ 2014

4.2. Динаміка отриманих повідомлень в розрізі суб'єктів первинного фінансового моніторингу

Найбільш активними в системі звітування, в розрізі СПФМ, є банківські установи, які надсилають переважну більшість повідомлень про операції, що підлягають фінансовому моніторингу.

Протягом 2018 року від банківських установ взято на облік 99,02% від загальної кількості повідомлень про фінансові операції (рис. 4.3).

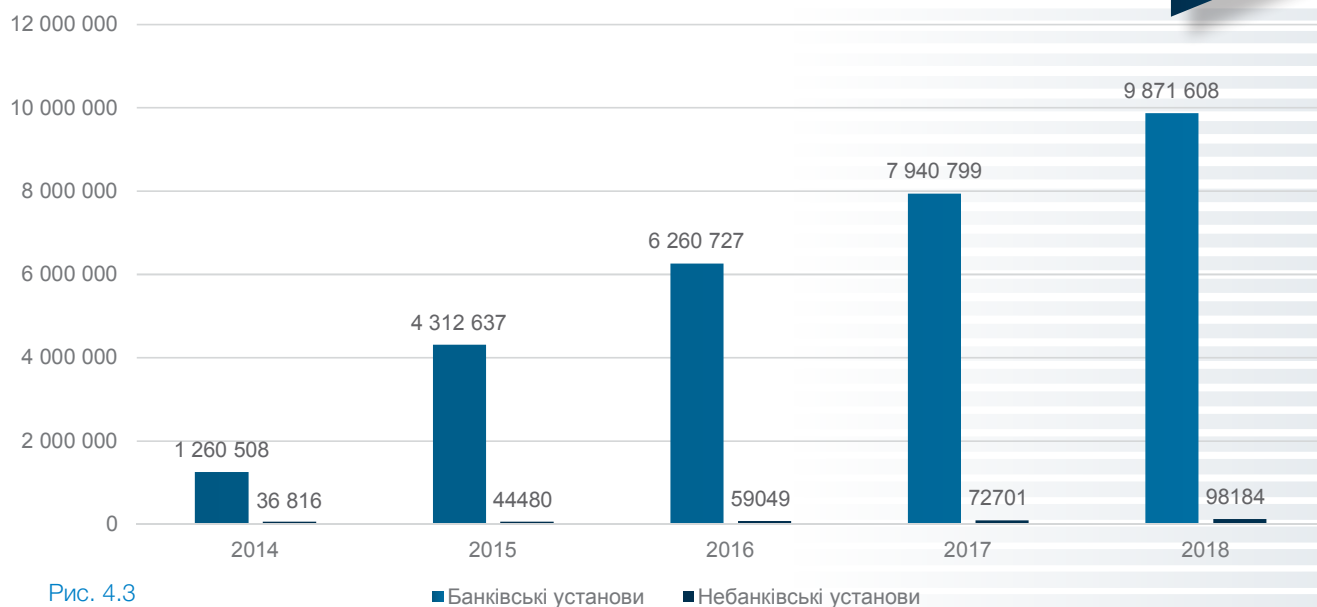

Рис. 4.3

■ Банківські установи ■ Нейбанківські установи

Також слід зазначити, що питома вага помилок у повідомленнях складає лише 0,08 % від загальної кількості отриманих Держфінмониторингом у 2018 році повідомлень про фінансові операції.

Таким чином, відсоток повідомлень про фінансові операції, поданих СПФМ до Держфінмониторингу протягом 2018 року коректно складає 99,92% від загальної кількості повідомлень (табл. 4.1).

Кількість повідомлень про фінансові операції, взятих на облік Держфінмониторингом, в розрізі типів подання станом на 01.01.2019 року

Тип установи	Кількість повідомлень в електронному вигляді	Кількість повідомлень в паперовому вигляді
Банківські установи	9 871 608	—
Небанківські установи	97 906	278

Табл. 4.1

У 2018 році кількість повідомлень про фінансові операції, що були отримані та взяті на облік Держфінмониторингом від небанківських установ в електронному вигляді збільшилась порівняно з 2017 роком на 35,55% та складає 99,72% від загальної кількості повідомлень, взятих на облік Держфінмониторингом від зазначеної категорії СПФМ.

Серед небанківських установ найбільш активними у поданні повідомлень є професійні учасники фондового ринку. Питома вага таких повідомлень у загальному обсязі взятих на облік повідомлень про фінансові операції, що надійшли до Держфінмониторингу від небанківського сектору склала 46,65% (табл. 4.2, рис. 4.4).

Питома вага повідомлень у загальному обсязі повідомлень про фінансові операції, що надійшли від небанківського сектору та взяті на облік Держфінмониторингом протягом 2018 року

Тип установи	Кількість повідомлень, од.	Питома вага, %
Страхові установи	40 021	40,76
Інші суб'єкти господарювання, що надають фінансові послуги	6 810	6,94
Професійні учасники фондового ринку	45 805	46,65
Суб'єкти господарювання, які проводять лотереї	600	0,61
Нотаріуси	21	0,02
Інші СПФМ	4 927	5,02

Табл. 4.2

Як свідчить рисунок 4.4 питома вага фінансових операцій, взятих на облік Держфінмоніторингом від професійних учасників фондового ринку, у загальній кількості СПФМ небанківського сектору, починаючи з 2015 року має тенденцію до зростання з одночасним зменшенням питомої ваги фінансових операцій, поданих страховими установами. Така тенденція пов'язана насамперед із збільшенням кількості фінансових операцій з ознаками обов'язкового фінансового моніторингу, взятих на облік Держфінмоніторингом від професійних учасників фондового ринку та зменшенням кількості страхових установ в Україні.

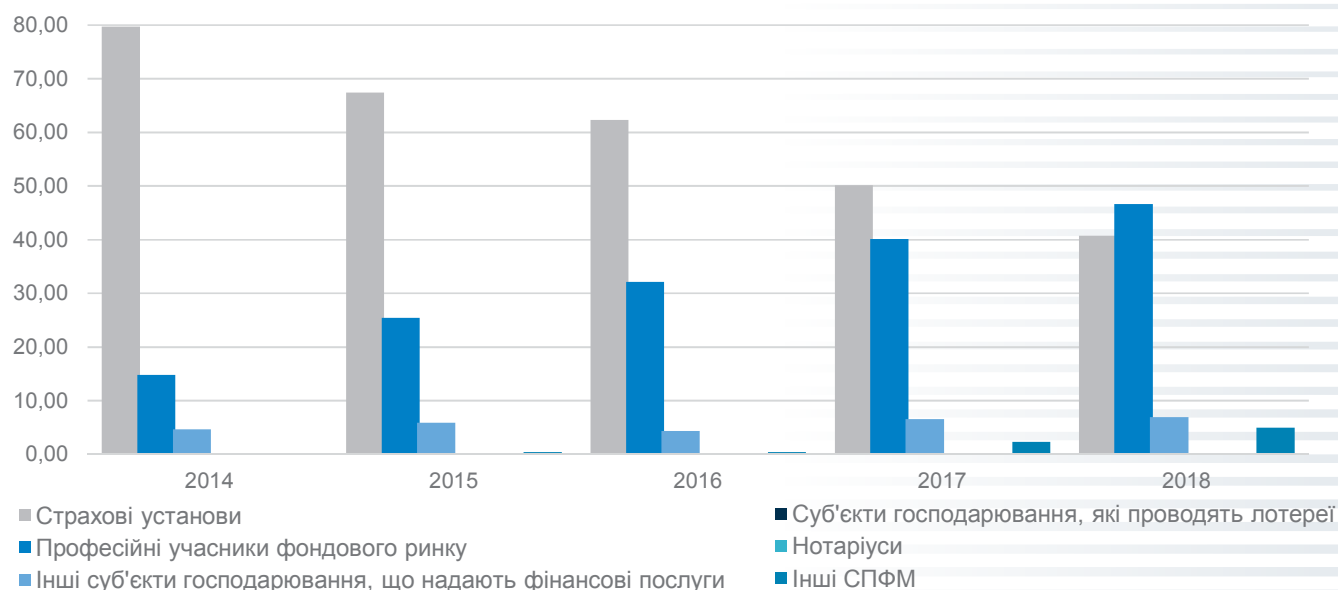

Рис. 4.4

Розподіл прийнятих на облік в звітному році повідомлень в розрізі ознак фінансового моніторингу має такий вигляд (рис. 4.5):

- за ознаками обов'язкового моніторингу – 96,932% (9 663 903);
- за ознаками внутрішнього моніторингу – 2,547% (253 913);
- за ознаками обов'язкового та внутрішнього моніторингу – 0,518% (51 638);
- фінансові операції, що надійшли на запит щодо відстеження (моніторингу) фінансових операцій – 0,003% (338).

Починаючи з 2015 року, спостерігається стрімке збільшення питомої ваги взятих на облік Держфінмоніторингом фінансових операцій з ознаками обов'язкового фінансового моніторингу з одночасним зменшенням питомої ваги фінансових операцій з ознаками внутрішнього фінансового моніторингу у загальній кількості поданих СПФМ повідомлень.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 6 Базового Закону СПФМ зобов'язані стати на облік у Держфінмоніторингу.

Станом на 01.01.2019 на обліку у Держфінмоніторингу перебували 24 603 (у тому числі 13 400 відокремлених підрозділів) СПФМ (рис. 4.6).

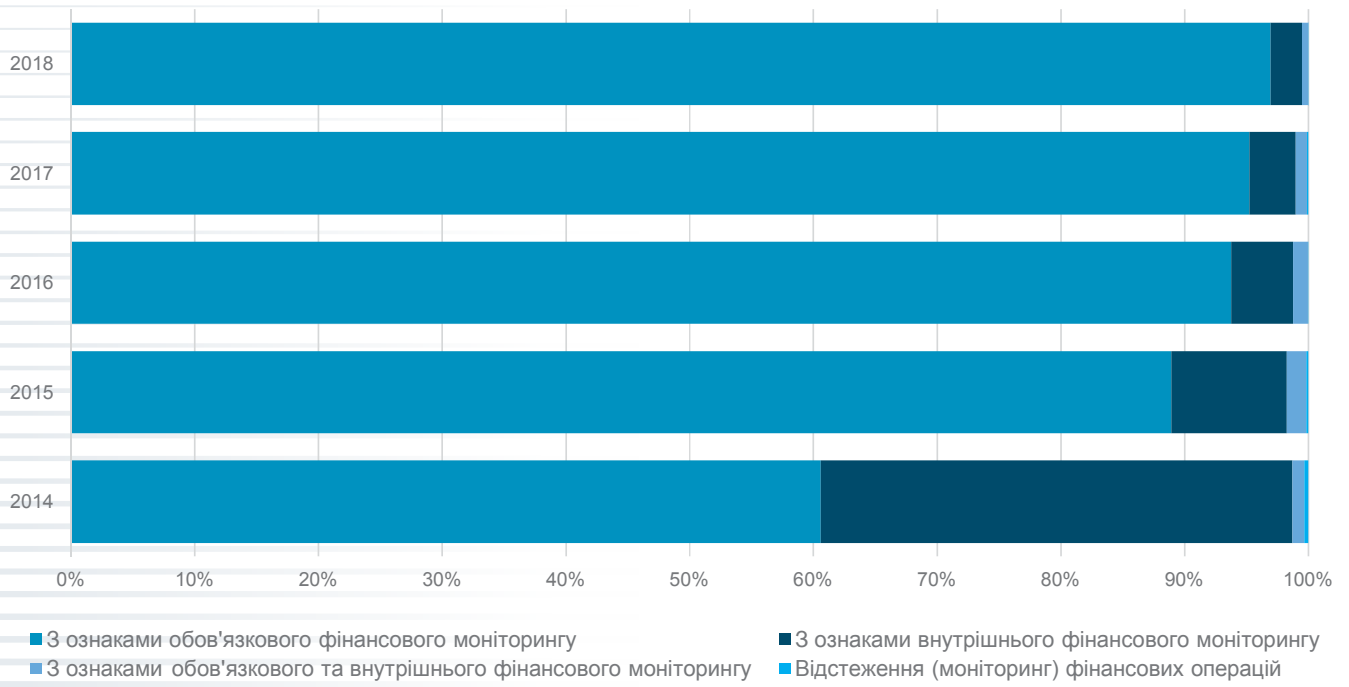

Рис.4.5

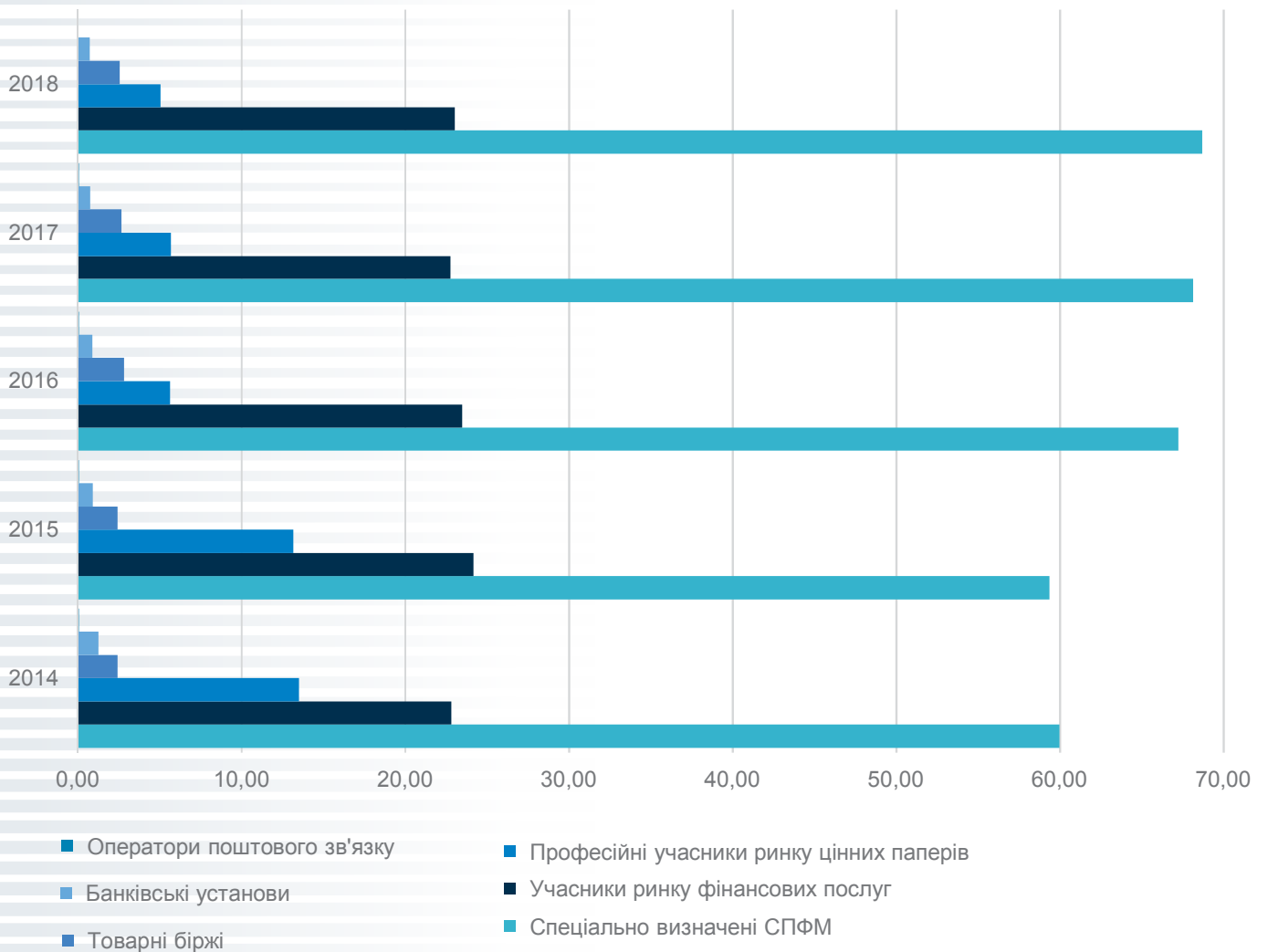

Рис.4.6

5. АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

5.1. Процес аналізу інформації

Держфінмоніторинг згідно з повноваженнями на постійній основі здійснює збирання, оброблення та аналіз інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, що можуть бути пов'язаними з підозрою ВК/ФТ.

Інформація для аналізу (операційного та стратегічного) надходить від:

- СПФМ;
- правоохоронних органів;
- СДФМ та інших державних органів;
- ПФР іноземних країн.

Держфінмоніторингом здійснюється комплексний аналіз отриманої інформації та виявлення сумнівних фінансових операцій в державному і комерційному секторах економіки із залученням фінансових та нефінансових посередників.

Первинна обробка та аналіз інформації здійснюється в аналітичному сегменті Єдиної інформаційної системи фінансового моніторингу.

Всі отримані повідомлення, що попадають до сховища Держфінмоніторингу, розподіляються за ступенем ризику та підлягають ґрунтовному аналізу з урахуванням всієї наявної ін-

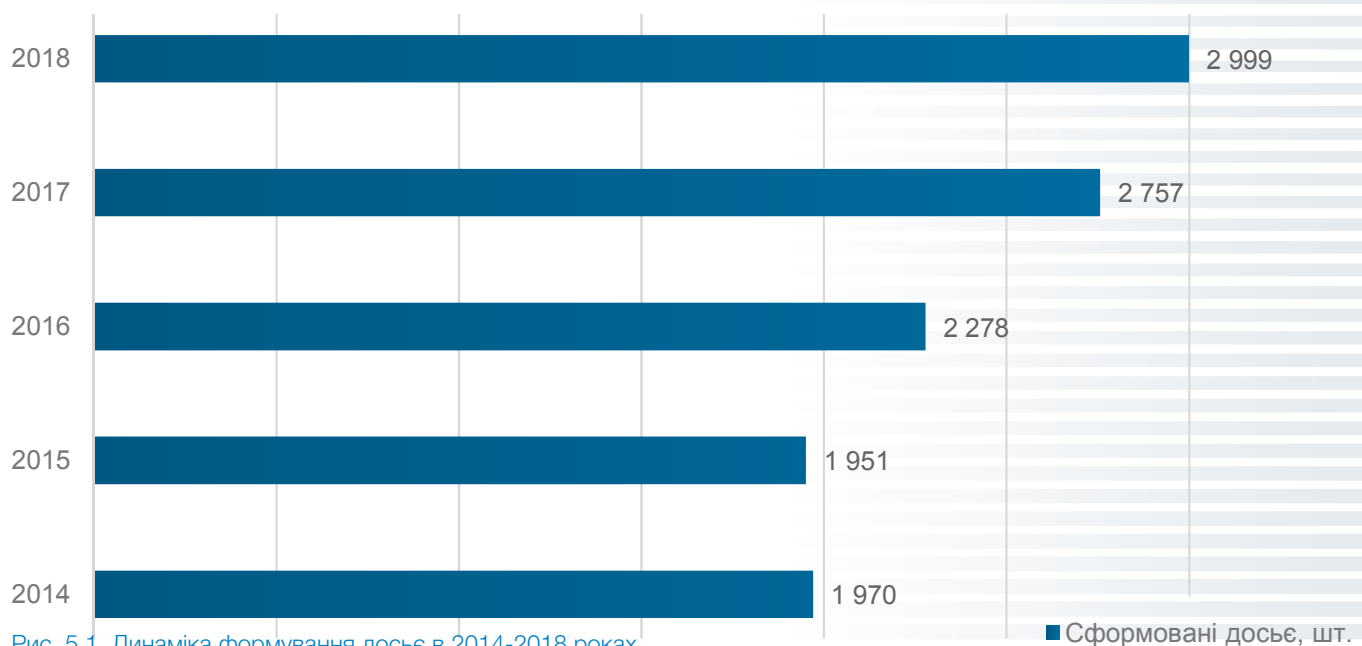

Рис. 5.1. Динаміка формування досьє в 2014-2018 роках

Рис. 5.2. Титульна сторінка Типології

формації. За результатами такого аналізу створюються досьє для проведення фінансових розслідувань.

Так, протягом 2018 року для активної роботи Держфінмоніторингом було відібрано 526 372 повідомлень про фінансові операції, що стали базою для формування 2 999 досьє (рис. 5.1).

Кожне досьє аналізується на предмет виявлення підстав вважати, що фінансова операція може бути пов'язана з ВК/ФТ чи пов'язана із вчиненням іншого діяння, визначеного Кримінальним кодексом України.

Держфінмоніторинг здійснює аналіз фінансових операцій, який заснований на ризикоорієнтованому підході з урахуванням міжнародного досвіду ПВК/ФТ.

У порівнянні з попереднім 2017 роком кількість повідомлень про фінансові операції, що стали базою для формування досьє, зросла на 32,3% або на 128 470 повідомлень.

За результатами опрацювання досьє у 2018 році до правоохоронних та розвідувальних органів передано 934 матеріали, у т.ч. 466 узагальнених матеріалів та 468 додаткових узагальнених матеріалів.

Аналіз отриманих повідомлень здійснюється із врахуванням додаткової інформації, що одержується на запити Держфінмоніторингу.

Так, протягом 2018 року, Держфінмоніторингом направлено 15 070 файлів-запитів до 84 банківських установ щодо надання додаткової інформації.

Базовим Законом передбачено інструмент отримання додаткової інформації – відстеження (моніторинг) фінансових операцій.

Інформація щодо відстеження (моніторингу) фінансових операцій подається до Держфінмоніторингу у вигляді повідомлень про фінансові операції.

Протягом 2018 року Держфінмоніторингом сформовано 11 запитів на відстеження (моніторинг) фінансових операцій до СПФМ.

Водночас, відповідно до статті 18 Базового Закону Держфінмоніторингом спільно з СДФМ, а також іншими органами державної влади, в тому числі правоохоронними органами, проведено типологічне дослідження на тему «Ризики використання суб'єктів з непрозорою структурою власності у схемах відмивання кримінальних доходів», що спрямовано на вивчення питання приховування бенефіціарної власності у схемах відмивання кримінальних доходів (рис. 5.2.).

Таке типологічне дослідження підготовлено з використанням власної практики та практики інших учасників національної системи фінансового моніторингу, а також міжнародного досвіду.

У цьому дослідженні висвітлюються результати роботи ПФР України та інших учасників національної системи фінансового моніторингу з викриття сучасних схем та методів, які використовують злочинці для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму.

У виданні розглянуто найбільш поширені в 2018 році тенденції та схеми відмивання коштів та фінансування тероризму. Зокрема, наведено приклади справ пов'язаних з відмиванням

коштів та фінансуванням тероризму, що стосувались ризиків використання суб'єктів з непрозорою структурою власності.

Підготовлені Держфінмоніторингом, за участю інших державних органів та приватного сектору, типологічні дослідження стануть у нагоді працівникам суб'єктів первинного та державного фінансового моніторингу, правоохоронних, розвідувальних та судових органів, а також науковим працівникам і практикуючим фахівцям у сфері фінансового моніторингу.

Результати типологічного дослідження розміщено на офіційному веб-сайті Держфінмоніторингу у розділі «Типології».

5.2. Зупинення фінансових операцій

Базовий Закон передбачає право Держфінмоніторингу щодо зупинення фінансових операцій. Порядок прийняття Державною службою фінансового моніторингу України рішення про зупинення фінансових операцій затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2015 № 1200, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.01.2016 за № 123/28253 (далі – Порядок).

Відповідно до частини п'ятої статті 17 Базового Закону, загальний строк зупинення фінансових операцій не може перевищувати 30 робочих днів.

Відповідно до діючого Порядку Держфінмоніторинг приймає відповідні рішення та доручення про зупинення фінансових операцій:

- про подальше зупинення фінансової операції у випадках, встановлених частинами другою та п'ятою статті 17 Базового Закону;
- про зупинення видаткових операцій за рахунками клієнтів (осіб) відповідно до частин третьої та п'ятої статті 17 Базового Закону;
- про скасування свого рішення щодо зупинення видаткових операцій відповідно до частини п'ятої статті 17 Базового Закону;
- щодо зупинення/поновлення СПФМ проведення або забезпечення моніторингу фінансової операції відповідної особи на виконання запиту уповноваженого органу іноземної держави – відповідно до частини третьої статті 23 Базового Закону.

Протягом 2018 року Держфінмоніторингом на виконання статті 17 Базового Закону зупинено фінансові операції 161 особи.

5.3. Фінансові розслідування

За результатами аналізу та узагальнення виявлених (типових та новітніх) методів, способів, фінансових інструментів та схем легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, визначено пріоритетні напрями проведення фінансових розслідувань:

- фінансування тероризму та сепаратизму;
- відмивання доходів, отриманих від корупційних діянь;
- розкрадання бюджетних коштів та коштів державних підприємств;
- використання готівки у схемах легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Слід зазначити, що інші напрями фінансових розслідувань також потребують уваги з боку всіх учасників національної системи фінансового моніторингу та правоохоронних органів.

Особлива увага в рамках протидії відмиванню кримінальних доходів приділяється питанню детального вивчення учасниками національної системи фінансового моніторингу реальної бенефіціарної власності.

Приховування бенефіціарної власності – одна з ключових вразливостей діяльності з ПВК/ФТ в Україні. Це суттєвий виклик для всіх хто бореться з подібними проявами злочинів.

Відповідно до результатів проведеного у 2018 році типологічного дослідження Держфінмоніторингу за темою «Ризики використання суб'єктів з непрозорою структурою власності у схемах відмивання кримінальних доходів», наслідком неефективних заходів щодо встановлення КБВ може бути розвиток корупції, тероризму, відмивання коштів та ухилення від сплати податків.

На даний час Україна намагається вирішити проблему, що стосується запровадження механізму верифікації даних про КБВ з метою мінімізації ризиків ВК/ФТ.

Найчастіше таких суб'єктів використовують з метою:

- приховування реального КБВ/кінцевого вигодонабувача, в т.ч. публічної особи;
- уникнення міжнародних санкцій (наприклад, санкцій Ради Безпеки ООН) та національних санкцій (наприклад, санкцій Ради національної безпеки і оборони України), які застосовані до реальних власників бізнесу;
- ухилення від сплати податків та обов'язкових платежів;
- шахрайства юридичних осіб з прямими та непрямими податками;
- приховування корупційних схем при здійсненні публічних закупівель, коли засновниками юридичних осіб – учасників закупівель є державні посадовці (які мають вплив на прийняття рішень щодо таких замовлень) або їх близькі особи;
- використання у структурі власності нерезидентів, які є номінальними утримувачами, для виведення капіталів за кордон, зокрема, як виплата дивідендів;
- приховування документального підтвердження джерел походження капіталів КБВ, у т.ч. які є публічними особами;
- ухилення від відповідальності, в т.ч. кримінальної, реальних власників компаній при здійсненні незаконної діяльності;
- уникнення репутаційних ризиків реальними власниками бізнесу при здійсненні незаконної діяльності;
- приховування здійснення контролю національним публічним діячем над учасником публічних закупівель, з метою власного збагачення шляхом виведення бюджетних коштів;
- приховування джерел доходів, у т.ч. отриманих від корупційної діяльності;
- приховування осіб, причетних до протиправної діяльності.

5.3.1. Протидія фінансуванню тероризму та сепаратизму

Відповідно до законодавства України, Держфінмоніторинг (як ПФР) спільно із правоохоронними органами здійснює заходи, направлені на попередження та протидію фінансуванню терористичної діяльності, сепаратизму.

Так, протягом 2018 року Держфінмоніторингом направлено до правоохоронних органів 100 матеріалів (з них 44 узагальнених матеріали та 56 додаткових узагальнених матеріалів) стосовно фінансових операцій осіб, які можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму, сепаратизму та/або проведених за участю осіб, які публічно закликають до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або зміни меж території або державного кордону України, в тому числі:

- 43 матеріали (з них 7 узагальнених матеріалів та 36 додаткових узагальнених матеріалів), пов'язані із здійсненням фінансових операцій фізичними особами, ідентифікаційні дані яких співпадають з ідентифікаційними даними осіб, включеними до Переліку;
- 8 матеріалів (з них 6 узагальнених матеріалів та 2 додаткових узагальнених матеріалів), пов'язаних із здійсненням фінансових операцій особами, включеними в додатки до рішень Ради національної безпеки і оборони України від 28.04.2017 (введеного в дію Указом Президента України від 15.05.2017 №133/2017) та від 21.06.2018 (введеного в дію Указом Президента України від 21.06.2018 №176/2018);
- 15 матеріалів (з них 14 узагальнених матеріалів та 1 додатковий узагальнений матеріал), пов'язаних із підозрами у здійсненні фінансових операцій особами, причетними до діяльності міжнародного терористичного угруповання «Ісламська держава Іраку та Леванту» або інших екстремістських груп;
- 33 матеріали (з них 16 узагальнених матеріалів та 17 додаткових узагальнених матеріалів), які можуть бути пов'язані з підозрами у фінансуванні незаконних збройних формувань на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях;
- 1 узагальнений матеріал стосовно підозр у порушенні санкційного режиму щодо Кореїської Народно-Демократичної Республіки.

За 2018 рік Держфінмоніторингом у 51 випадку (матеріалі) заблоковано кошти стосовно фінансових операцій осіб, які за інформацією правоохоронних органів можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму, сепаратизму, на загальну суму в еквіваленті 100,9 млн гривень.

Основні інструменти, які використовувалися в переданих матеріалах:

- готівка;
- платіжні системи;
- фінансування під виглядом фінансової допомоги/позики/грантів.

5.3.2. Відмивання доходів, отриманих від корупційних діянь

Держфінмоніторингом приділяється особлива увага стосовно розслідування фактів відмивання коштів, отриманих від корупційних діянь.

Зокрема, за 2018 рік Держфінмоніторингом направлено до правоохоронних органів 420 таких матеріалів (128 узагальнених матеріалів та 292 додаткових узагальнених матеріали), зокрема до:

- НАБУ – 300 матеріалів;
- органів прокуратури України – 110 матеріалів;
- СБУ – 10 матеріалів.

У згаданих матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та з учиненням іншого злочину, визначеного Кримінальним кодексом України, становить 277,8 млрд гривень.

Учасниками підозрілих фінансових операцій у зазначених 420 матеріалах були особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (або пов'язані з ними), як колишні так і теперішні, за такими категоріями:

- экс-Президент – 26 матеріалів;
- экс-Прем'єр-міністр – 7 матеріалів;
- члени Уряду – 78 матеріалів;
- керівники центральних органів виконавчої влади – 6 матеріалів;
- депутати Парламенту – 28 матеріалів;
- экс-голова НБУ та члени Правління НБУ – 7 матеріалів;
- судді – 4 матеріали;
- члени Вищої ради правосуддя, кваліфікаційної комісії суддів та кваліфікаційної комісії прокурорів – 1 матеріал;
- прокурори – 4 матеріали;
- державні службовці – 225 матеріалів;
- керівники державних підприємств – 34 матеріали.

Інструменти, які використовувались:

- фінансова допомога (позики);
- готівка;
- депозити;
- цінні папери.

Приклади приховування бенефіціарної власності з використанням пов'язаних осіб

Приклад 1

Держфінмоніторинг спільно з іноземними ПФР виявлено фінансові операції, пов'язані із здійсненням інвестицій компанією-нерезидентом з непрозорою структурою власності (рис. 5.3).

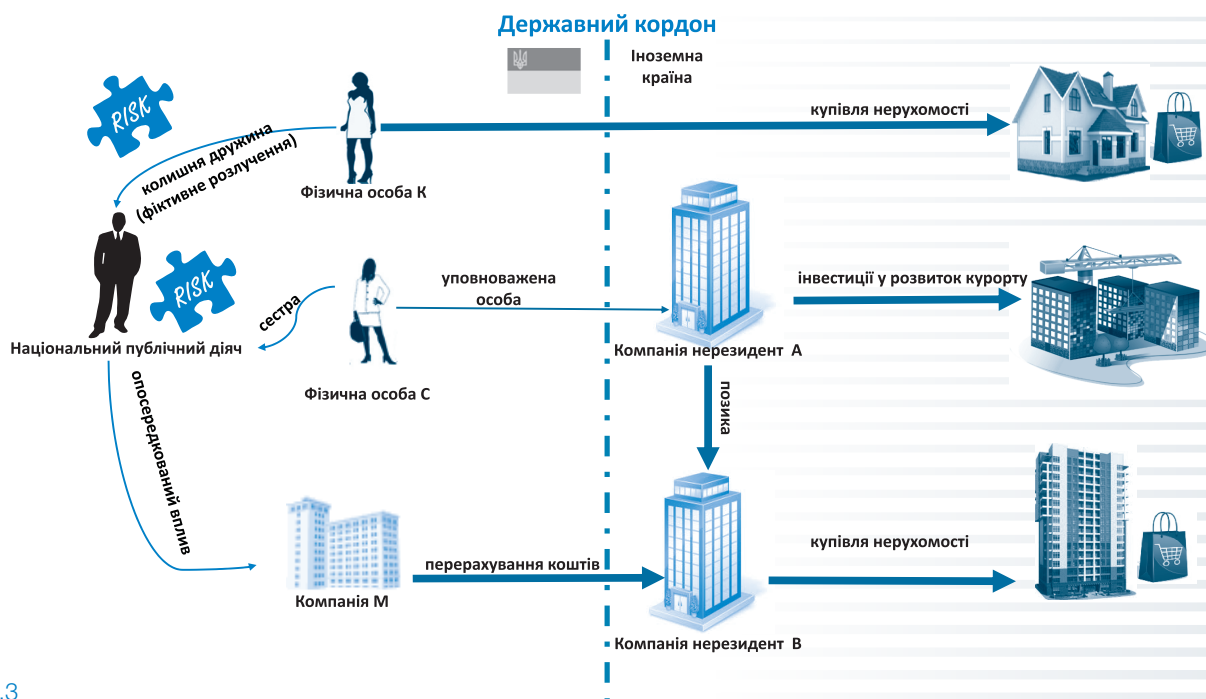

Рис. 5.3

В ході розслідування встановлено, що Компанія-нерезидент А здійснила інвестиції за кордон у якості розвитку курорту. Серед уповноважених осіб Компанії-нерезидента А є Фізична особа С, яка є сестрою Національного публічного діяча.

Крім того, Компанією-нерезидентом А надано позику Компанії-нерезиденту В, яка надалі була направлена на придбання нерухомості за кордоном. Також встановлено, що Компанія М (на яку опосередкований вплив має Національний публічний діяч) попередньо здійснювала перерахування коштів на користь Компанії-нерезидента В.

Також встановлено, що Фізичною особою К (колишньою дружиною Національного публічного діяча) було придбано високовартісну нерухомість за межами України. Джерелом походження коштів на купівлю вищезазначеної нерухомості імовірно були кошти Національного публічного діяча.

Вірогідно розлучення Національного публічного діяча з дружиною є «фіктивним» з метою уникнення декларування високовартісних активів.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування за статтю 364 Кримінального кодексу України.

Приклад 2

За результатами проведеного розслідування правоохоронними органами виявлено схему легалізації незаконно отриманих доходів державним службовцем, який має доступ до ЄДР (рис. 5.4).

Правоохоронним органом повідомлено про факт отримання неправомірної вигоди фізичною особою, яка є державним службовцем, за внесення неправдивих відомостей до ЄДР.

В результаті аналізу фінансових операцій та аналізу відомостей з реєстру речових прав на нерухоме майно було встановлено наступне.

З моменту, коли зазначена особа обійняла посаду державного службовця, члени родини цієї особи стали власниками декількох квартир в новобудовах Києва та Київської області, маючи при цьому незначні задекларовані доходи. Крім того, упродовж 2017-2018 років ними було додатково інвестовано в будівництво квартир ще близько 6 млн гривень.

Державним службовцем отримана неправомірна вигода за внесення неправдивих відомостей до ЄДР, яка легалізована через придбання членами родини нерухомості та здійснення інвестицій в будівництво.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування за статтею 368 Кримінального кодексу України.

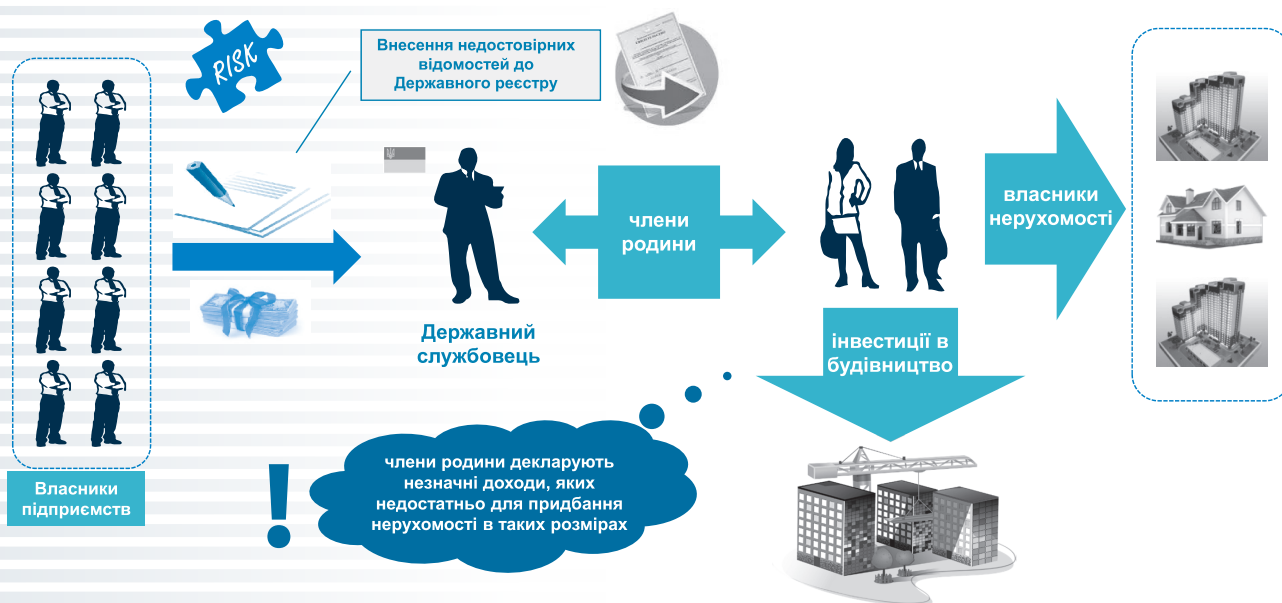

Рис. 5.4

5.3.3. Розслідування операцій, пов'язаних з бюджетними коштами та іншими державними активами

За 2018 рік Держфінмоніторингом до правоохоронних органів направлено 42 матеріали (36 узагальнених матеріалів та 6 додаткових узагальнених матеріалів) щодо фактів зловживань з бюджетними активами.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та з учиненням іншого злочину, визначеного Кримінальним кодексом України, становить 3,5 млрд гривень.

Передані матеріали пов'язані із розкраданням бюджетних коштів шляхом:

- «транзитного» перерахування державних коштів через рахунки пов'язаних компаній як резидентів так і нерезидентів з ознаками фіктивності;
- перерахування бюджетних коштів на рахунки фізичних осіб-підприємців з подальшим обготівковуванням;
- перерахування державних коштів за кордон за послуги, які фактично не надавалися;
- перерахування державних коштів через ланцюг компаній-нерезидентів, які є посередниками;
- закупівлі товарів та послуг за завищеними цінами, у тому числі із залученням компаній-нерезидентів;
- незаконного відшкодування ПДВ.

Інструменти, які використовувались:

- договори фінансової допомоги (позики);
- готівка;
- депозити;
- платіжні картки;
- дослідницькі послуги;
- високоліквідне рухоме майно;
- суборенда майна;
- завищення цін.

Приклад 3. Використання мереж з відмивання коштів у сферах розкрадання коштів державних підприємств

Правоохоронними органами здійснюється розслідування стосовно організації схеми привласнення державних коштів за сприяння керівництва Державного підприємства шляхом організації закупівель товарів, робіт та послуг у підконтрольних підприємств з непрозорою структурою власності (рис. 5.5).

В ході досудового розслідування встановлено, що після призначення Фізичної особи А на керівну посаду Державного підприємства, переможцями процедур державних закупівель переважно ставали одні й ті ж підприємства.

Зазначені підприємства не були виробниками товарів і не мали виробничих потужностей та ресурсів для виконання робіт та надання послуг, що ставали предметами закупівель. Підприємства були посередниками, при цьому ціни, які вони пропонували за товари, роботи та послуги, були значно вище ринкових.

Засновниками підприємств – переможців тендерів є компанії-нерезиденти, зареєстровані в офшорній юрисдикції, яка не розкриває реальних КБВ.

Уповноваженими особами на розпорядження рахунками є фізичні особи, що тісно пов'язані з Фізичною особою А. Крім того, IP адреса, з якої здійснювались платежі компанії-нерезидента, є ідентичною з місцем розташування офісу Державного підприємства.

Встановлено, що контроль за зазначеними підприємствами здійснюється з боку Фізичної особи А – директора Державного підприємства.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування за статтею 364 Кримінального кодексу України.

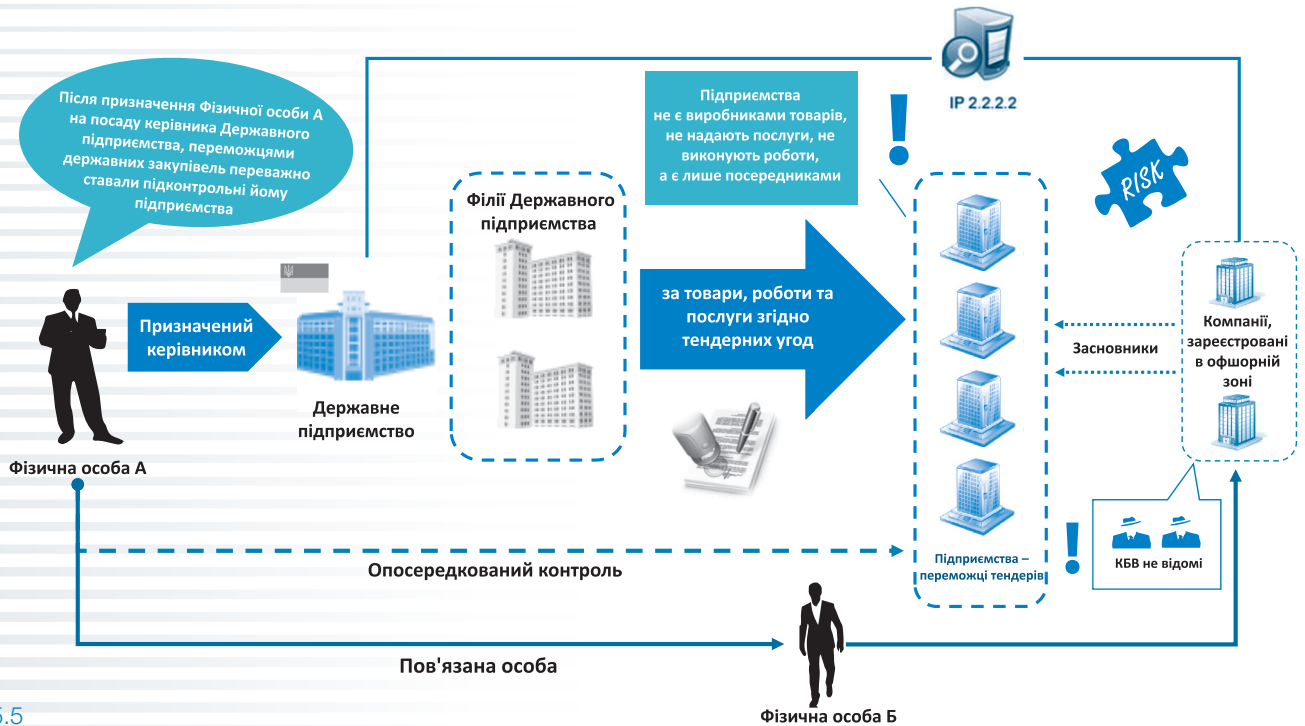

Рис. 5.5

Приклад 4. Використання підприємств з непрозорою структурою власності для незаконного заволодіння об'єктами нерухомості державної форми власності

Правоохоронними органами здійснюється розслідування щодо організації схеми незаконного заволодіння об'єктами комунальної та державної власності з подальшою легалізацією через підприємства з непрозорою структурою власності (рис. 5.6).

В ході досудового розслідування встановлено, що Посадовими особами міської державної адміністрації на підставі фіктивних аукціонів здійснено передачу земельних ділянок та об'єктів нерухомості комунальної та державної форми власності за заниженими цінами підставним фізичним та юридичним особам.

Надалі зазначені об'єкти нерухомості було перепродано підставними покупцями за ринковою вартістю реальним покупцям, а прибуток у вигляді різниці між ціною придбання та ціною продажу виведено на підприємства, підконтрольні вищевказаним Посадовим особам. Засновниками зазначених підприємств є компанії-нерезиденти, зареєстровані в офшорних юрисдикціях, які не розкривають інформацію про реальних КБВ.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування за статтями 190, 358 та 364 Кримінального кодексу України.

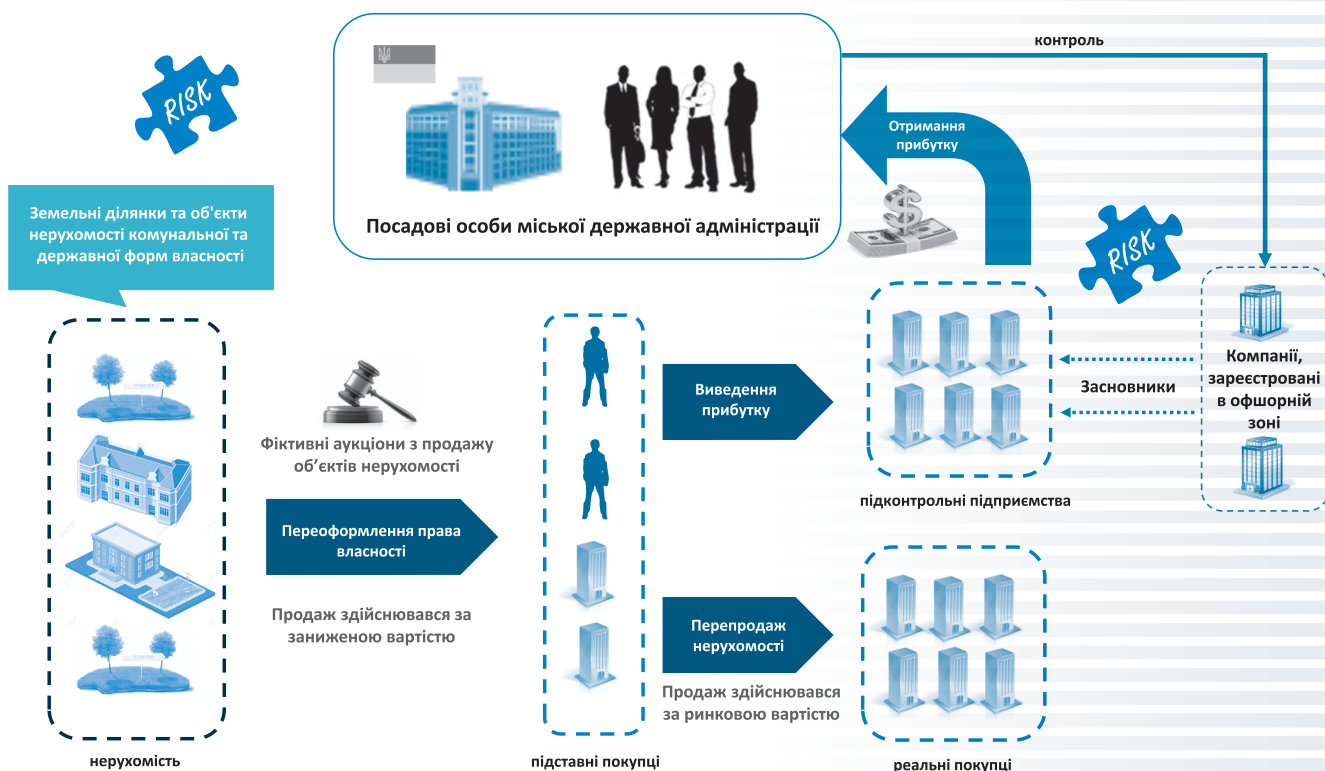

Рис. 5.6

5.3.4. Розслідування операцій, пов'язаних із діяльністю «конвертаційних» центрів і підприємств з ознаками фіктивності та із зняттям готівкових коштів

Держфінмоніторингом здійснювались заходи, спрямовані на виявлення фактів та припинення протиправної діяльності «конвертаційних» центрів та підприємств з ознаками фіктивності, задіяних у ВК/ФТ.

Так, протягом 2018 року Держфінмоніторингом передано до правоохоронних органів 148 матеріалів (з них 125 узагальнених матеріалів та 23 додаткових узагальнених матеріали), пов'язані із зняттям готівкових коштів.

Загальний обсяг проведених фінансових операцій, пов'язаних з відмиванням коштів, склав 26 311,1 млн гривень.

У тому числі зняття готівкових коштів – 24 093,4 млн грн, зокрема, на наступні цілі:

- видачу коштів;
- видачу коштів з карткового рахунку;
- закупівлю сільськогосподарської продукції;
- підкріплення готівкою для виплати кредитів;
- закупівлю товару/оплату послуг;
- закупівлю металобрухту;
- фінансову допомогу/позику;
- поповнення коштами корпоративних карток з подальшим зняттям коштів готівкою.

Приклади використання підставних осіб для реєстрації/перереєстрації, набуття корпоративних прав підприємств в схемах мінімізації податкових зобов'язань та конвертації безготівкових коштів у готівку

Приклад 5

Правоохоронними органами здійснюється розслідування щодо фактів переоформлення підприємств на підставних осіб за грошову винагороду з метою прикриття незаконної діяльності осіб та приховування реальних КБВ (рис 5.7).

Досудовим розслідуванням встановлено, що Фізична особа А запропонувала Фізичній особі Б за грошову винагороду надати свої анкетні дані для реєстрації засновником Компанії Б та ще близько 30 підприємств.

Надалі, Компанія А перерахувала на користь Компанії Б грошові кошти у якості оплати за сільськогосподарську продукцію та внесла неправдиві відомості до податкових документів, в результаті зменшено податкове навантаження Компанії А. Частину отриманих коштів Компанією Б перераховано на користь колишнього засновника – Фізичної особи В, які було знято готівкою в повному обсязі.

Один з колишніх співзасновників Компанії Б пов'язаний родинними зв'язками з власниками Компанії А.

Таким чином, перереєстрація на підставну особу Компанії Б здійснена з метою фальсифікації бухгалтерських та податкових документів на користь Компанії А для подальшого ухилення останньою від сплати податків.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування за статтями 191 та 205 Кримінального кодексу України.

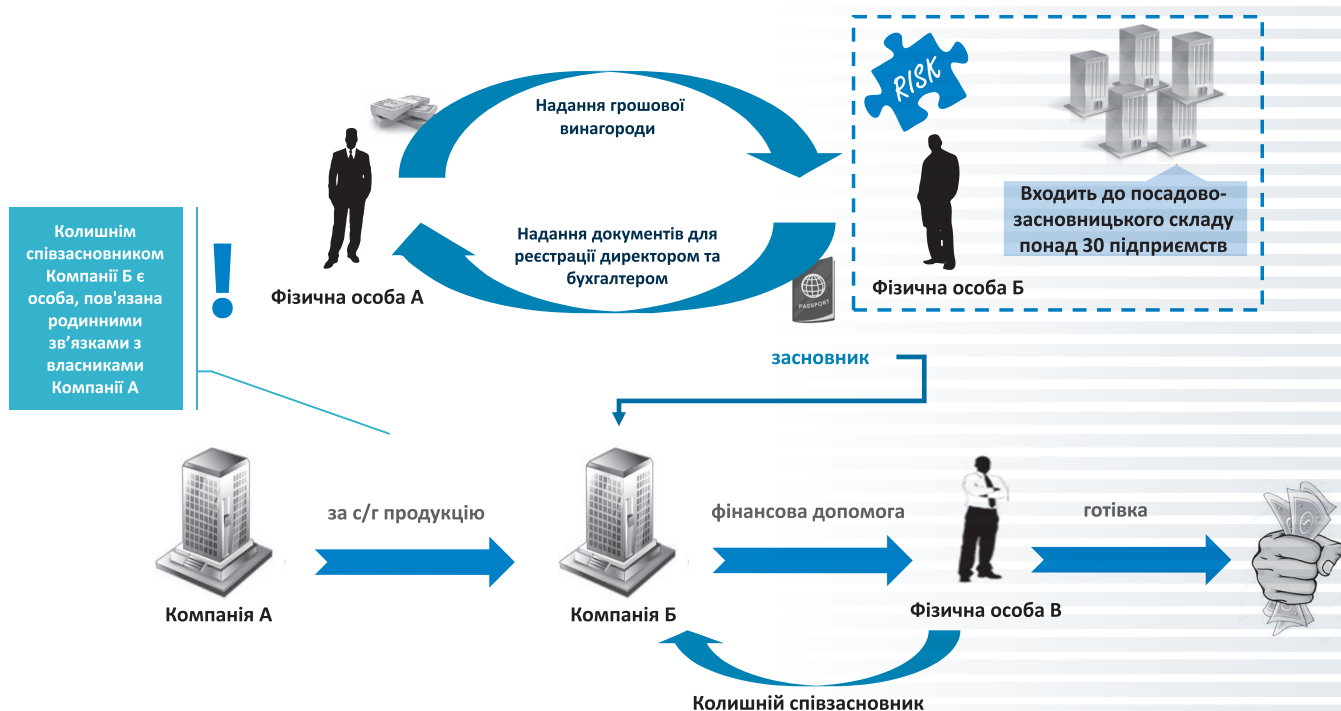

Рис. 5.7

Приклад 6

Двома Фізичними особами А та Б за короткий проміжок часу було зареєстровано мережу підприємств (близько 50), засновниками яких було зазначено підставних осіб – переважно молодих людей віком 19-20 років, які надавали свої ідентифікаційні дані за грошову винагороду (рис. 5.8).

При цьому Фізичні особи А та Б виступали довіреними особами від імені засновників. Фізична особа Б мала досвід роботи в державних органах юстиції.

Надалі, на рахунки двох підприємств з мережі надійшли кошти за металобрухт від спільних контрагентів, більшість з яких є новоствореними підприємствами.

У свою чергу, контрагенти отримали ці кошти від підприємств реального сектору економіки як оплату за товар та цінні папери. Надалі, отримані двома підприємствами кошти було перераховано на користь фізичних осіб як поповнення карток та сплату за корпоративні права. При цьому вказані фізичні особи не є засновниками жодного підприємства.

Таким чином, виявлено схему створення підприємств на підставних осіб з метою надання послуг по виведенню коштів підприємств реального сектору економіки з подальшим переведенням у готівку на підставі оплати за корпоративні права.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування.

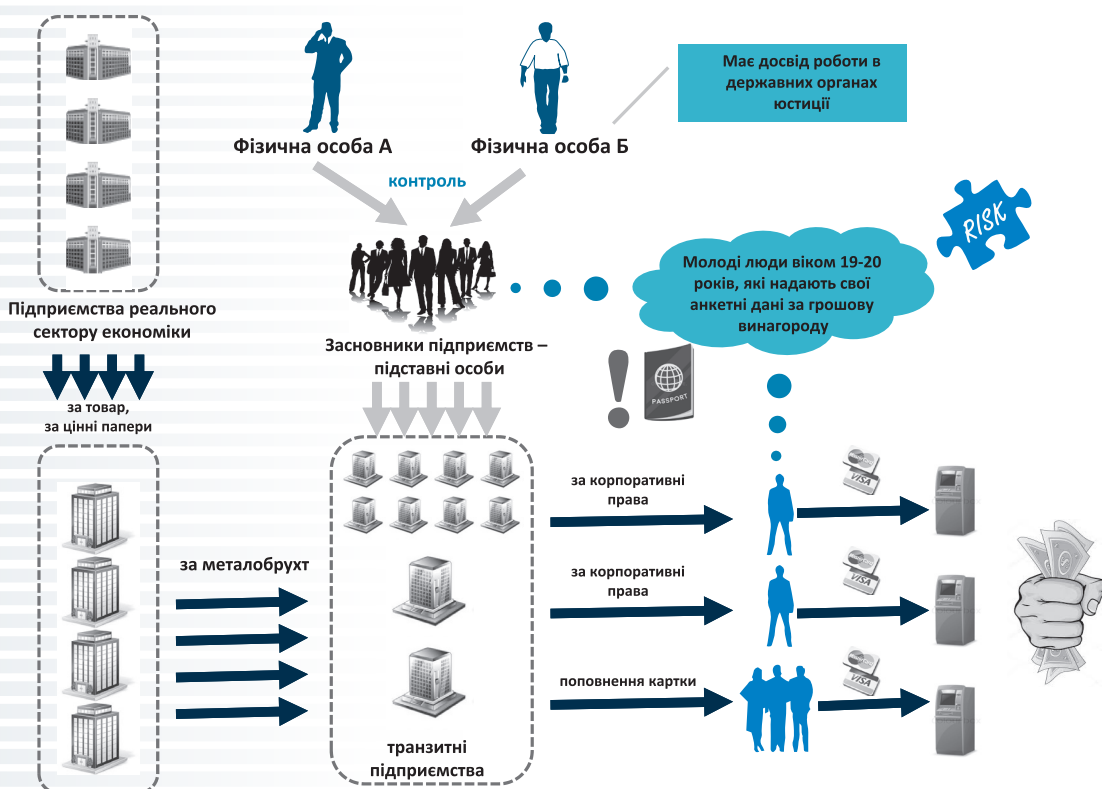

Рис. 5.8

5.3.5. Розслідування операцій, пов'язаних із шахрайським заволодінням коштами громадян та юридичних осіб, шляхом введення в оману

У 2018 році Держфінмоніторингом виявлено 91 факт шахрайських дій із заволодіння коштами фізичних та юридичних осіб, шляхом введення в оману.

Так, за 2018 рік Держфінмоніторингом до правоохоронних органів направлено 37 матеріалів (29 узагальнених матеріалів та 8 додаткових узагальнених матеріалів), які були пов'язані з підозрами у шахрайському заволодінні коштами громадян та юридичних осіб, що стали жертвами обману зловмисників.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та з учиненням іншого злочину, визначеного Кримінального кодексу України, становить 183,8 млн гривень.

Шахрайське заволодіння коштами здійснювалось шляхом:

- нелегітимного формування платіжних документів;
- використання недійсних та підроблених документів для відкриття рахунку;
- використання електронно-обчислювальної техніки та системи «Інтернет-Клієнт-Банк»;
- купівлі/продажу товарів і послуг, через мережу Інтернет, а також використання фейкових сторінок для знайомств в соціальних мережах.

Інструменти, які використовувалися:

- товари та послуги;
- фінансовий лізинг;
- біржові торги;
- фінансова допомога;
- юридичні та консультаційні послуги;
- міжнародні перекази;
- банківський вклад;
- електронні гаманці;
- готівка;
- платіжні картки.

Приклади фальсифікованої діяльності юридичних осіб з номінальними керівниками – підставними особами

Приклад 7

Держфінмоніторингом за результатами проведеного розслідування виявлено схему, пов'язану із шахрайством (рис. 5.9).

На користь Компанії С переказувались кошти за товар від групи підприємств. Зокрема, Компанією Ш перераховано кошти на рахунок Компанії С як оплата за товар.

Надалі, кошти з рахунку Компанії С отримано готівкою Фізичною особою Г та Фізичною особою А через банкомати в 4-х містах України.

Компанія С не сплачувала податки та має мізерний статутний капітал, а Фізична особа Г є одноосібним власником та директором.

Відносно Компанії С раніше було відкрито 2 кримінальні провадження за ознаками злочину, передбаченого частиною 1 статті 190 (Шахрайство) Кримінального кодексу України. Фізична особа Г – має кримінальне минуле.

Таким чином, Фізична особа Г та Фізична особа А внаслідок шахрайських дій заволоділи коштами суб'єктів господарювання, що не виключає отримання вигоди третіми особами.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування за статтею 190 Кримінального кодексу України.

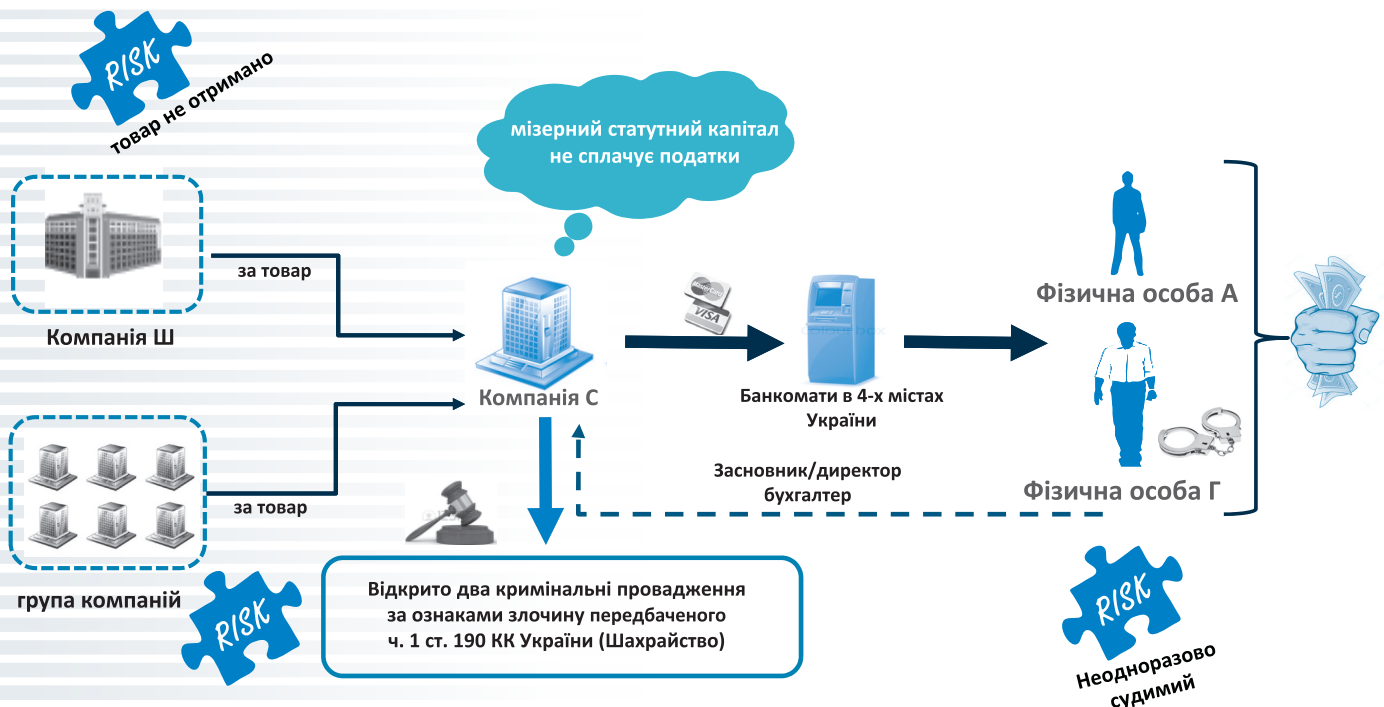

Рис. 5.9

Приклад 8

Держфінмоніторингом виявлено схему, спрямовану на шахрайське заволодіння коштами громадян України (рис. 5.10).

По рахунках Підприємств А та Б проводились однотипні фінансові операції, які пов'язані з отриманням готівкових коштів від ряду фізичних осіб як оплату за транспортні засоби. Надалі, кошти перераховувались на користь Підприємства В як оплата за цінні папери.

До банківських установ, в яких обслуговувалися рахунки Підприємств А та Б надходили скарги від значної кількості фізичних осіб щодо шахрайських дій цих юридичних осіб.

Засновники Підприємств А та Б є громадянами Узбекистану та Азербайджану.

Підприємства А, Б та В не декларували доходи та податкові зобов'язання. Їх засновники входять до посадово-засновницького складу значної кількості підприємств.

Також встановлено, що керування рахунками відбувається з однієї IP-адреси, що свідчить про «централізоване керування» шахрайською схемою. Засновники та директори є підставними особами.

Правоохоронними органами здійснюється досудове розслідування.

Рис. 5.10

6. УЗАГАЛЬНЕНІ МАТЕРІАЛИ

На виконання Базового Закону та відповідно до Порядку надання та розгляду узагальнених матеріалів, затвердженого міжвідомчим наказом Мінфіну та правоохоронних органів, експертна комісія Держфінмоніторингу з розгляду узагальнених матеріалів і додаткових узагальнених матеріалів, підготовлених для подання правоохоронним та розвідувальним органам, за наявності достатніх підстав приймає рішення щодо направлення таких матеріалів.

До участі в засіданнях експертної комісії Держфінмоніторингом в якості експертів залучаються спеціалісти підрозділів правоохоронних органів.

Держфінмоніторингом за 2018 рік до правоохоронних та розвідувальних органів направлено 934 матеріали (466 узагальнених матеріалів та 468 додаткових узагальнених матеріалів) (рис. 6.1), у тому числі до:

- органів прокуратури – 40 узагальнених матеріалів та 119 додаткових узагальнених матеріалів;
- ДФС – 157 узагальнених матеріалів та 33 додаткових узагальнених матеріали;
- органів НПУ – 85 узагальнених матеріалів та 21 додатковий узагальнений матеріал;
- СБУ – 97 узагальнених матеріалів та 81 додатковий узагальнений матеріал;
- НАБУ – 86 узагальнених матеріалів та 214 додаткових узагальнених матеріалів;
- розвідувального органу – 1 узагальнений матеріал.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та з учиненням іншого злочину, визначеного Кримінальним кодексом України, становить 347,4 млрд гривень.

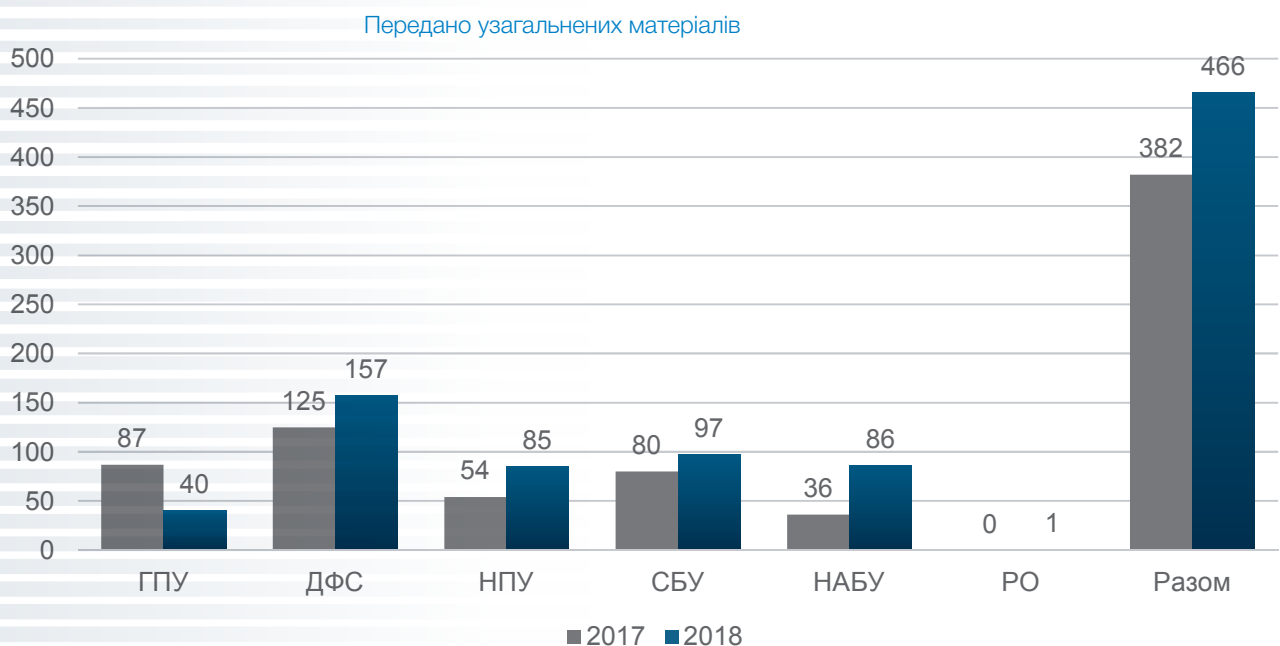

Рис. 6.1

Правоохоронними органами в ході досудових розслідувань використано 416 узагальнених матеріалів Держфінмоніторингу (з урахуванням наданих у минулі роки) у 374 кримінальних провадженнях (рис. 6.2), зокрема:

- за результатами перевірки 120 узагальнених матеріалів розпочато 120 кримінальних проваджень;
- використано 296 узагальнених матеріалів у 254 кримінальних провадженнях.

Підрозділами правоохоронних органів закінчено 32 кримінальних провадження у зв'язку із зверненням до суду з обвинувальним актом, розпочатих за 37 узагальненими матеріалами.

Судами розглянуто 21 кримінальну справу, розпочату за результатами розгляду 19 узагальнених матеріалів, із постановленням обвинувального вироку або винесенням ухвали за нереабілітуючими обставинами.

Розпочато кримінальних проваджень за узагальненими матеріалами

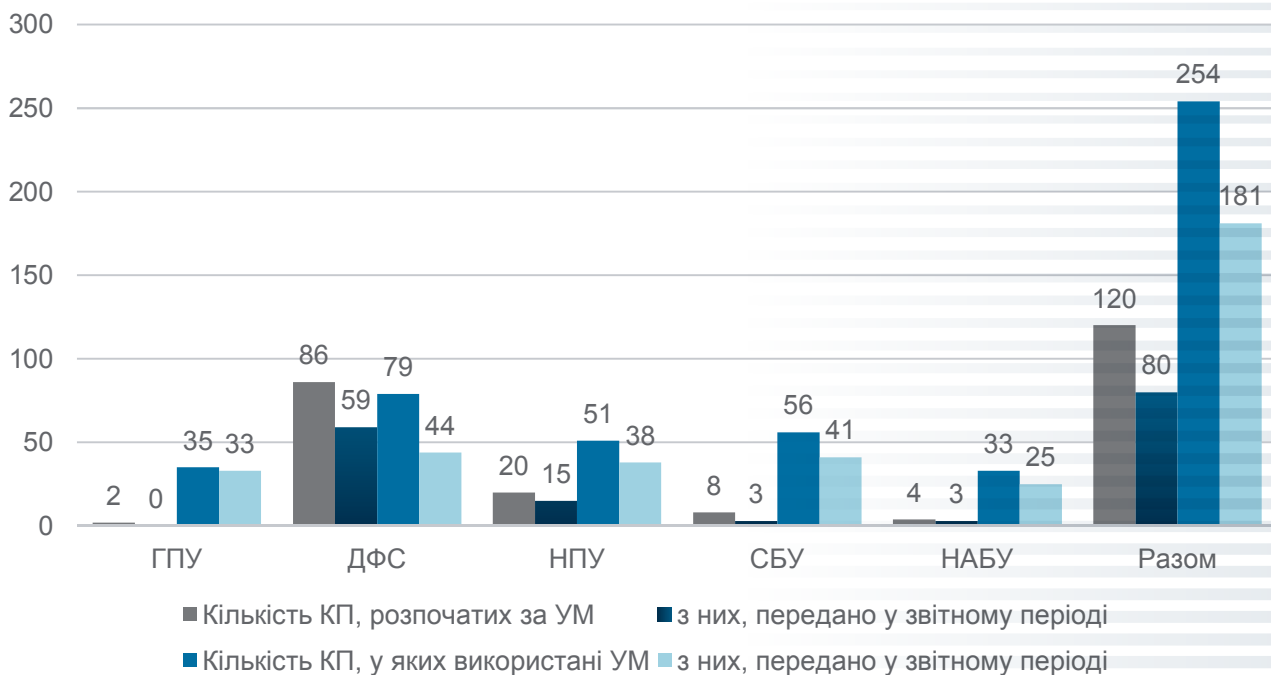

Рис. 6.2

Приклад вироку суду

Правоохоронними органами в ході досудового слідства у кримінальному провадженні, розпочатому за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених за частиною п'ятою статті 191 (Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем), частиною другою статті 366 (Службове підроблення) Кримінального кодексу України були використані відомості, що містились в узагальненому матеріалі Держфінмоніторингу.

У ході розслідування кримінального провадження встановлено, що Фізична особа Ф, являючись службовою особою ТОВ У, маючи умисел на незаконне заволодіння чужим майном – державними грошовими коштами, зловживаючи службовим становищем, діючи за попередньої змовою з групою осіб, вчинив заволодіння чужим майном в особливо великих розмірах та службове підроблення, яке спричинило тяжкі наслідки.

Так, Фізична особа Ф реалізуючи кримінально-карані прагнення на незаконне заволодіння грошовими коштами уклав з ТОВ Б угоду щодо виконання послуг, у якій визначив вартість послуг, які нібито повинні були надаватись, на загальну суму 3,74 млн гривень.

Заздалегідь будучи обізнаним, що послуги фактично не будуть надані, Фізична особа Ф склав з невстановленими слідством службовими особами ТОВ Б акт приймання-передачі електронних файлів та акт здачі-приймання робіт (послуг), до яких вніс завідомо неправдиві відомості щодо виконання робіт з обробки електронної бази даних персоніфікованих матеріалів для розсилки за поштовими адресами.

На підставі вказаних документів Фізична особа Ф отримав від державного підприємства грошові кошти у сумі 3,74 млн грн, які в той же день перерахував на розрахунковий рахунок ТОВ Б.

Після цього, невстановлені слідством службові особи ТОВ Б, діючи за попередньою змовою з Фізичною особою Ф, незаконно заволоділи чужим майном – вказаними вище державними грошовими коштами та розпорядились ними на власний розсуд, що спричинило тяжкі наслідки.

Вироком суду Фізичну особу Ф визнано винуватою у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених частиною п'ятою статті 191, частиною другою статті 366 Кримінального кодексу України та стягнуто на користь держави 3,74 млн гривень.

7. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ

Держфінмоніторинг відповідно до основних завдань, визначених статтею 18 Базового Закону, за звітний період забезпечував функціонування та розвиток ІСФМ.

З метою забезпечення оперативного збору, ефективної обробки та проведення комплексного аналізу інформації про фінансові операції, виявлення фактів маскування незаконного походження доходів та механізму їх легалізації, ПВК/ФТ у 2018 році продовжив модернізацію ІСФМ, головною ціллю якої є впровадження сучасних захищених інформаційних технологій у цій сфері.

Проведена у звітному році дослідна експлуатація оновленого наприкінці 2017 року апаратно-програмного комплексу ІСФМ (АПК ІСФМ) підтвердила високу продуктивність та надійність впроваджених рішень.

Рис. 7.1. Сервер ІСФМ

Зокрема, було забезпечено безперервне ведення технологічних операцій та процесів щодо отримання, первинної та аналітичної обробки інформації від СПФМ та державних органів, підтримку інформаційного середовища взаємодії з суб'єктами фінансового моніторингу. ІСФМ функціонує в регламентному режимі, маючи при цьому значний резерв щодо обробки пікових навантажень. Час припинення роботи окремих складових АПК ІСФМ для проведення в неробочий час обслуговування та додаткового налаштування системи сумарно не перевищував 8 годин на рік. В цілому на сьогодні АПК ІСФМ має достатні потужності для застосування в ІСФМ сучасних захищених інформаційних технологій.

Проведена модернізація системи збереження та управління базами даних також показала високу продуктивність та надійність. Проведені під час дослідної експлуатації випробування засвідчили, що при збоях ця система за лічені секунди відновлює свою працездатність без втрати даних, а у разі критичних збоїв роботи системи – час повного відновлення інформації з резервних копій та забезпечення доступу до неї не перевищує двох годин. Обсяг інформації, що може зберігатися та оброблятися на модернізованій системі є достатнім для надійного функціонування ІСФМ протягом не менше 5-ти років. У цьому напрямі пріоритетним є завдання удосконалення (оптимізації) структури центрального сховища даних ІСФМ та механізмів його ведення.

Проведена перша черга модернізації ІСФМ, крім покращення технічної спроможності ІСФМ, також забезпечила вдосконалення функціональної спроможності підрозділів Держфінмоніторингу.

У звітному році, під час проведення дослідної експлуатації, було забезпечено міграцію впровадженого функціонального прикладного програмного забезпечення на нові технологічні платформи, що розширюють можливості для аналітичної обробки інформації. Зокрема, вдосконалено систему аналітичних звітів, розширено можливості застосування реєстраційної інформації стосовно юридичних та фізичних осіб для виявлення замаскованих зв'язків, а також розширено об'єми інформації, щодо яких можливо здійснювати одночасний оперативний аналіз.

Відповідно до Положення про Єдину державну інформаційну систему у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення забезпечувався доступ до інформаційних ресурсів державних органів – суб'єктів Єдиної системи в основному шляхом оновлення відповідних інформаційних ресурсів сховищі даних ІСФМ. Крім цього, у 2018 році забезпечувався оперативний доступ до державних інформаційних ресурсів Мін'юсту та МВС. Зокрема, завдяки впровадженню в ІСФМ новітніх захищених інформаційних технологій у 2018 році забезпечено безпосередній доступ до Національної автоматизованої інформаційної системи (НАІС) Єдиного державного реєстру МВС щодо реєстрації транспортних засобів та їх власників.

При проведенні дослідної експлуатації було виявлено «вузькі місця» аналітичної обробки інформації та визначено шляхи

удосконалення системи. Зокрема, в ході подальшої модернізації ІСФМ пріоритетними є напрямки:

- інтеграції ІСФМ до державних інформаційних систем, що забезпечують інформаційну взаємодію державних електронних інформаційних ресурсів;
- запровадження високоефективних механізмів автоматизованого очищення даних;
- впровадження технології автоматизованого здобуття даних інформаційних ресурсів, необхідних для проведення фінансових розслідувань;
- розробки та впровадження механізмів автоматизованої підготовки даних для проведення фінансових розслідувань.

Для забезпечення реалізації цих заходів Держфінмоніторинг разом з представниками проекту технічної допомоги «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI) (далі – проект АКІ ЄС) опрацьовані технічні вимоги щодо здійснення такої модернізації ІСФМ та розглядаються можливості фінансування її за рахунок проекту АКІ ЄС.

Також, у звітному році Держфінмоніторинг продовжив модернізацію корпоративної системи електронного документообігу (КСЕДО-Е). Впроваджена друга черга модернізації КСЕДО-Е забезпечила роботу всіх користувачів Держфінмоніторингу з підготовки та обробки документів в електронному вигляді, а узгодження та підписання таких документів з використанням електронного цифрового підпису.

Модернізація ІСФМ у напрямку забезпечення взаємодії з суб'єктами фінансового моніторингу направлена на удосконалення інформаційних технологій, що застосовуються Держфінмоніторингом для цих задач. Зокрема, Держфінмоніторингом проведено модернізацію прикладного програмного забезпечення прийому та обробки інформації від банківських установ та здійснено підключення вузла електронної пошти НБУ (ЕП НБУ) в Держфінмоніторингу на роботу з оновленою ЕП НБУ на платформі «FossDocMail».

При цьому у 2018 році розпочата робота з модернізації веб-порталу Держфінмоніторингу, як сучасного технологічного каналу інформаційної взаємодії з суб'єктами, які задіяні у національній системі ПВК/ФТ. Зокрема, були розроблені та затверджені технічні вимоги на оновлення офіційного веб-сайту Держфінмоніторингу, який має забезпечувати комфортне для користувачів інформування про основні новини, зміни, події а також методологічні настанови у сфері ПВК/ФТ. Створення оновленого публічного веб-сайту дасть можливість перевести відкриту частину веб-сайту на оновлену програмно-апаратну платформу з новим, більш сучасним та широким функціоналом. Водночас, використання сучасних веб-платформ зробить веб-сайт більш захищеним від загроз зі сторони Інтернет. За підтримки проекту АКІ ЄС у звітному році розпочато роботи з оновлення офіційного веб-сайту Держфінмоніторингу.

Створення електронних кабінетів користувачів завершить перехід на повністю електронну подачу інформації. Це також дасть можливість оптимізувати як подачу інформації СПФМ, так і отримання ними відповідних довідок, квитанцій та інших документів в електронному вигляді. Створення кабінетів користувачів передбачено також і для СДФМ та правоохоронних

органів (зокрема для запровадження обміну запитами, інформації в електронному вигляді в т.ч. з НАБУ, НПУ, СБУ, ГПУ щодо проведення фінансового моніторингу та розслідувань). Доступ до кабінетів користувачів планується реалізувати за допомогою використання ЕЦП та застосування протоколів шифрування даних. Даний метод доступу/захисту підвищить загальний рівень обміну інформацією між Держфінмоніторингом та учасниками національної системи ПВК/ФТ. Реалізацію цього проекту також планується здійснити за підтримки проекту АКІ ЄС.

Окрім забезпечення функціонування та модернізації функціональної частини ІСФМ у звітному році значну увагу приділено забезпеченню кіберзахисту ІСФМ та захисту інформації в ній. У 2018 році Держфінмоніторингом проводилась дослідна експлуатація модернізованої комплексної системи захисту інформації ІСФМ (КСЗІ ІСФМ), в рамках якої забезпечено адміністрування, супроводження, обслуговування та доопрацювання КСЗІ ІСФМ. Після завершення дослідної експлуатації проведена державна експертиза КСЗІ ІСФМ.

З метою забезпечення ефективного управління, адміністрування використання операційних систем, баз даних та засобів захисту інформації ІСФМ протягом 2018 року адміністратори ІСФМ пройшли навчання на спеціалізованих курсах авторизованих компаніями Cisco, Oracle, Microsoft. Зазначене навчання проводилось завдяки підтримки проекту АКІ ЄС та Державного агентства з питань електронного урядування.

Здійснені Держфінмоніторингом заходи з модернізації ІСФМ дали змогу переконатися у правильності вибраних технічних та організаційних рішень, які дозволили забезпечити стає і надійне функціонування ІСФМ, при цьому:

- забезпечено безперебійне функціонування ІСФМ;
- оптимізовано роботу серверного та мережевого обладнання та пристроїв технічного захисту інформації;
- суттєво збільшена її продуктивність;
- забезпечено захищений збір, обробку та аналіз інформації.

8. МІЖВІДОМЧА ВЗАЄМОДІЯ

8.1. Взаємовідносини з регуляторами та іншими державними органами

У звітному періоді міжвідомча взаємодія Держфінмоніторингу була сконцентрована на заходах з координації системи фінансового моніторингу, зокрема:

- забезпечення координації щодо виконання Плану заходів на 2017-2019 роки з виконання Стратегії розвитку системи фінансового моніторингу;
- забезпечення діяльності Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
- забезпечення координації стосовно виконання дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки України Комітетом MONEYVAL;
- укладання з державними органами та громадськими організаціями спільних документів міжвідомчого характеру;
- здійсненні безпосереднього обміну інформацією з СДФМ;
- посиленні взаємодії з громадськістю.

Виконання плану заходів на 2017-2019 роки

Держфінмоніторинг у 2018 році продовжував здійснювати координаційні заходи щодо виконання Плану заходів на 2017-2019 роки з виконання Стратегії розвитку системи фінансового моніторингу, що був затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 № 601-р.

З метою ефективнішого виконання вищевказаного Плану заходів на базі Держфінмоніторингу створена Робоча група з проведення секторальної оцінки ризиків в системі ПВК/ФТ, до складу якої увійшли представники Держфінмоніторингу, СДФМ, правоохоронних та інших державних органів – учасників системи ПВК/ФТ. 25 жовтня 2018 року на засіданні цієї групи було презентовано Звіт за результатами секторальної оцінки ризиків використання ринку нерухомості для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом і фінансування тероризму (рис 8.1).

Ця секторальна оцінка була проведена Держфінмоніторингом, як СДФМ, що здійснює державне регулювання і нагляд за суб'єктами підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна.

Дослідження концентрує увагу на ідентифікації ризиків (загроз) легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму на ринку нерухомого майна, їх аналізі, оцінці.

Рис. 8.1. Титульна сторінка Звіту

Головною метою проведення секторальної оцінки ризиків стало виявлення ступеню відповідності та ефективності законодавчих, методологічних та практичних заходів, які здійснюються в країні для захисту і уникнення (зменшення) загроз та вразливостей легалізації (відмивання) доходів на ринку нерухомого майна.

В основу проведення оцінки ризиків також покладено аналіз макро- та мікропоказників ринкової діяльності у сфері купівлі-продажу нерухомості.

В Звіті про секторальну оцінку детально розкрито інформацію щодо:

- повноти та ефективності правового регулювання сектору з питань протидії відмиванню коштів;
- криміногенної ситуації в секторі нерухомого майна;
- стану виконання піднаглядними СПФМ вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу;
- ефективності здійснення регулювання і нагляду за СПФМ;
- типових схем відмивання коштів з використанням інструментів ринку нерухомості тощо.

У підсумку, отримані Держфінмоніторингом результати якісно-скорингової оцінки ризиків сектору свідчать про високий рівень ризику ринку нерухомого майна в контексті його загроз, вразливостей та ймовірних наслідків бути використаним злочинцями в цілях відмивання коштів.

У зв'язку з цим, за результатами секторальної оцінки визначено і надано чіткі пропозиції щодо зменшення ризиків відмивання кримінальних доходів та фінансування тероризму на ринку нерухомого майна, а також цілий ряд рекомендованих заходів для державних органів та приватного сектору.

Разом з тим, секторальна оцінка ризиків має бути проведена кожним СДФМ та стане невід'ємною частиною другої Національної оцінки ризиків, проведення якої заплановано на 2019 рік.

Звіт розміщено на офіційному веб-сайті Держфінмоніторингу у розділі «Національна оцінка ризиків».

Також, представники Держфінмоніторингу, у рамках виконання Плану заходів, долучились до розробки механізмів перевірки достовірності наданої юридичними особами інформації про КББ, яку у 2015 році Україна однією з перших країн у світі зробила публічною.

Так, протягом II-III кварталу 2018 року відбулася низка робочих зустрічей представників Держфінмоніторингу з представниками Мін'юсту, Мінфіну та міжнародними експертами проекту «PRAVO-JUSTICE» щодо розробки механізму перевірки КББ.

За результатами цих зустрічей Держфінмоніторингом визначено позицію щодо механізму верифікації КББ, з якою озайомлено міжнародних експертів.

В свою чергу, міжнародні експерти зобов'язалися поінформувати Європейську Комісію про кроки України у питанні розробки механізму перевірки інформації про КББ компаній.

За результатами розгляду пропозицій Держфінмоніторингу та Мін'юсту 28.08.2018 міжнародними експертами проекту «PRAVO-JUSTICE» був представлений проект Звіту «Механізм перевірки бенефіціарних власників», який включає в себе ряд рекомендацій в розробці конкретних механізмів для перевірки бенефіціарної власності юридичних осіб.

Крім того, проектна ідея «Механізм перевірки кінцевих бенефіціарних власників» стала переможцем Програми «Лабораторія

проектів для імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» (EU Association Lab), яка була відкрита Консультаційним фондом підтримки асоціації Україна-ЄС спільно з його бенефіціаром – Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції, та за участю «1991 Open data Incubator».

EU Association Lab є конкурсною програмою нових ідей, що триватиме 5-6 місяців, протягом яких фахівці зацікавлених органів державної влади разом з представниками бізнесу та/або громадянського суспільства працюватимуть над розробкою продукту (прототипу) зокрема, механізму перевірки КБВ.

У рамках реалізації програми «Лабораторія проектів для імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» (EU Association Lab) було сформовано команду з представників Держфінмоніторингу та інших зацікавлених державних органів, яка бере активну участь у зустрічах з міжнародними експертами щодо розробки механізму перевірки та верифікації КБВ (рис. 8.2).

У грудні 2018 року за підтримки Німецького агентства «Співпраця з Німеччиною заради розвитку GIZ Україна» відбулися скайп-конференції з представниками «Global Witness» та Республіки Австрії щодо обміну інформацією та досвідом з питань розробки механізму перевірки КБВ. Досвід, набутий під час останньої відеоконференції з представниками Республіки Австрії, на переконання учасників проектної команди, є найбільш актуальним в процесі розробки механізму перевірки КБВ та може стати базовим для розробки концепції механізму перевірки КБВ.

Також, 30-31 жовтня 2018 року в м. Тірана (Республіка Албанія), в рамках програми Ради Європи з протидії погрозам верховенства права і трьох спільних програм Європейського Союзу/Ради Європи, представник Держфінмоніторингу разом з представниками Мін'юсту взяли участь у Міжнародній конференції «Прозорість бенефіціарної власності». Під час конференції були порушені актуальні питання, що стосуються формування реєстрів КБВ та механізмів валідації та верифікації даних в реєстрі КБВ.

Рис. 8.2

Діяльність Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення

Протягом 2018 року Держфінмоніторингом організовано проведення 3-х засідань Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, утвореної постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 № 613, на яких обговорювалися важливі для системи фінансового моніторингу питання (рис. 8.3).

У 2018 році діяльність Ради, як консультативно-дорадчого органу, була спрямована на розгляд та надання пропозицій державним органам щодо реалізації таких основних завдань:

- обговорення Звіту із взаємної оцінки з відповідними рекомендаціями для України, оприлюдненого за результатами 5-го раунду оцінки національної системи фінансового моніторингу Комітетом MONEYVAL;
- обговорення плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки;
- обговорення стану підготовки проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;
- створення при Раді Робочої групи з питань запобігання та протидії фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Водночас, на засіданні Ради Держфінмоніторингом з метою вдосконалення діяльності у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню терориз-

Рис. 8.3. Засідання Ради

му, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції було презентовано Термінологічний словник (рис 8.4).

Термінологічний словник є першим за часів незалежності України систематизованим виданням, що об'єднує терміни та поняття у антилегалізаційній та антикорупційній сферах. Це, зокрема, близько 3000 термінів, які містяться у міжнародних документах, кодексах та законах України, підзаконних нормативно-правових актах України, науковій та інформаційній літературі.

Видання розраховане на якнайширше коло фахівців, але насамперед на тих, хто має справу з питаннями фінансового моніторингу та боротьби з корупцією у своїй професійній діяльності, – працівників суб'єктів фінансового моніторингу і антикорупційної сфери, правоохоронних органів, суддів, громадських об'єднань, науковців та студентів, які вивчають фінансові дисципліни, а також практикуючих юристів.

Розробка Термінологічного словника була здійснена за сприяння Координатора проектів Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) в Україні.

Забезпечення координації стосовно виконання плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки України Комітетом MONEYVAL

Звіт взаємної оцінки України за результатами 5-го раунду оцінювання Комітетом експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL) був перекладений та оприлюднений українською мовою зусиллями Держфінмоніторингу за сприяння Антикорупційної ініціативи ЄС в Україні (EUACI). Цей міжнародний документ включає в себе комплексну рейтингову оцінку ситуації в Україні з питань ПВК/ФТ (рис. 8.5).

Враховуючи зазначене, протягом 2018 року Держфінмоніторинг здійснював координацію виконання плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки України Комітетом MONEYVAL, звіт з виконання якого Україною буде презентовано на засіданні Комітету MONEYVAL влітку 2019 року.

Так, 12 квітня 2018 року на засіданні Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення обговорено та схвалено проект Плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки MONEYVAL з урахуванням пропозицій наданих членами Ради, який пізніше був підтриманий Кабінетом Міністрів України дорученням від 29.05.2018 № 16465/1/1-18.

Протягом року відбулось ряд нарад із заінтересованими державними органами щодо виконання вищезазначеного Плану дій.

Зокрема, 7 серпня 2018 року Держфінмоніторингом проведено нараду з обговорення питань виконання пунктів 12, 20, 48, 49, 52 Плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки України Комітетом MONEYVAL, участь в якому взяли представники Мін'юсту та СБУ.

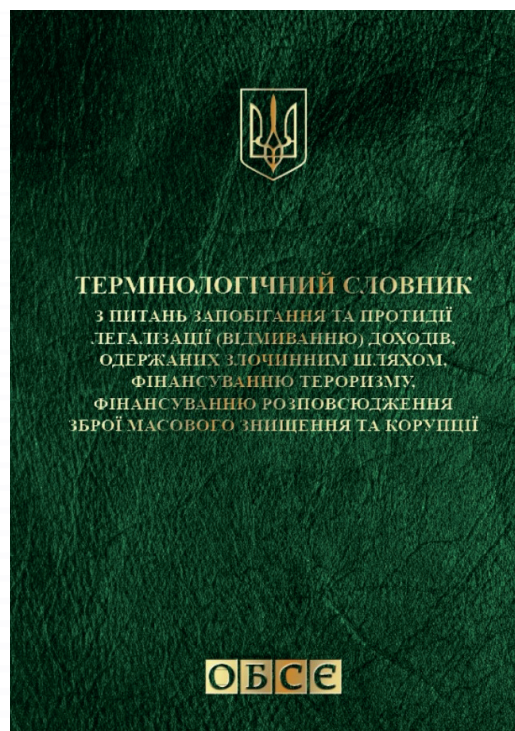

Рис. 8.4. Титульна сторінка Термінологічного словника

Рис. 8.5. Титульна сторінка Звіту взаємної оцінки MONEYVAL

24 жовтня 2018 року в приміщенні НБУ за участю представника Держфінмоніторингу взято участь у робочій зустрічі щодо обговорення питань виконання пункту 60 Плану дій MONEYVAL щодо визначення порядку переміщення через митний кордон оборотних інструментів на пред'явника. Участь в зазначеному заході також взяли представники НБУ, Мінфіну, ДФС.

10 грудня 2018 року Держфінмоніторингом проведено третє засідання Робочої групи з оцінки секторальних ризиків ПВК/ФТ, на якому відбулось обговорення стану виконання пункту 49 Плану дій щодо проведення секторальної оцінки ризиків використання неприбуткових організацій з метою відмивання коштів, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Участь в зазначеному засіданні взяли представники Держфінмоніторингу, СБУ, ДФС, НДІ ДФС.

Укладання з державними органами та громадськими організаціями спільних документів міжвідомчого характеру

З метою удосконалення механізмів інформаційної взаємодії між учасниками системи фінансового моніторингу, на сьогодні укладено документи про міжвідомчу співпрацю Держфінмоніторингу із 6 СДФМ, 20 державними органами, 22 іншими установами і організаціями.

У 2018 році Держфінмоніторингом підписані:

- Меморандум між Держфінмоніторингом та Нотаріальною палатою України про загальні засади співробітництва у сфері ПВК/ФТ (рис. 8.6);
- Угоду про міжвідомче співробітництво між Держфінмоніторингом та Державним бюро розслідувань України (рис. 8.7);
- Протокол з НКЦПФР від 20.07.2018 № 1 «Про порядок обміну інформацією між Державною службою фінансового моніторингу України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, щодо зняття суб'єктів первинного фінансового моніторингу з обліку у Держфінмоніторингу у зв'язку з припиненням ними відповідної діяльності»;
- Меморандум між Держфінмоніторингом та Державним центром кіберзахисту Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України у сфері забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту.

Рис. 8.6. Укладання Ігорем Черкаським та Володимиром Марченком Меморандуму про співробітництво між Держфінмоніторингом та Нотаріальною палатою України

Рис. 8.7. Підписання Ігорем Черкаським та Романом Трубою Угоди про співробітництво між Держфінмоніторингом та Державним бюро розслідувань України

Здійснення безпосереднього обміну інформацією з СДФМ

З метою підвищення ефективності здійснення нагляду за додержанням СПФМ вимог законодавства з питань ПВК/ФТ, у рамках підписаних спільних наказів про співпрацю з Міністерством фінансів України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Міністерством інфраструктури України, Міністерством юстиції України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та Національним банком України, Держфінмоніторингом протягом 2018 року надавалась зазначеним СДФМ наступна інформація, зокрема:

- адміністративні дані щодо фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, які отримані Держфінмоніторингом від СПФМ;
- інформація щодо помилок, допущених СПФМ при поданні інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;
- відомості щодо обліку СПФМ у Держфінмоніторингу;
- інформація про виявлені Держфінмоніторингом факти, що можуть свідчити про порушення СПФМ вимог законодавства;
- інформація щодо складених Держфінмоніторингом протоколів про адміністративні правопорушення, вчинені посадовими особами СПФМ, та результатів їх розгляду;
- відомості про аналіз методів та фінансових схем легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Взаємодія з громадськістю

У рамках відкритого діалогу з громадськістю та засобами масової інформації, Головою Державної служби фінансового моніторингу України Черкаським Ігорем Борисовичем у лютому 2018 року надано розширене інтерв'ю Національному інформаційному агентству України «УКРІНФОРМ».

Під час вказаного інтерв'ю Головою Держфінмоніторингу було висвітлено інформацію про діяльність Служби в частині реалізації державної політики у сфері боротьби з легалізацією брудних коштів і фінансуванням тероризму, виявлення схем відмивання коштів та фінансування тероризму, підсумки першої Національної оцінки ризиків та особливостей роботи, пов'язаної з виявленням і блокуванням підозрілих фінансових операцій колишнього режиму на суму понад 1,5 млрд дол. США, які конфісковано в бюджет України.

Також, під час інтерв'ю Ігор Борисович Черкаський висвітлив у деталях питання результатів проведеного п'ятого раунду оцінки України Комітетом MONEYVAL та висновків Звіту про оцінку України.

З повним текстом вказаної публікації можна ознайомитись на сайті Укрінформи (<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2412642-igor-cerkaskij-golova-derzsluzbi-finansovogo-monitoringu.html>).

Рис. 8.8. Представлення Головою Держфінмоніторингу Черкаським І.Б. Публічного звіту

Крім того, для покращення поінформованості громадськості щодо діяльності Держфінмоніторингу у сфері ПВК/ФТ Головою Державної служби фінансового моніторингу України Черкаським Ігорем Борисовичем було у квітні 2018 року презентовано публічний звіт (рис 8.8).

Водночас, протягом 2018 року Держфінмоніторингом забезпечено тісну співпрацю з учасниками громадянського суспільства, яка полягала насамперед в:

- організації роботи Громадської ради при Держфінмоніторингу;
- проведенні громадської експертизи проектів нормативно-правових актів;
- інформуванні у ЗМІ про проведену роботу.

З метою удосконалення механізмів взаємодії Держфінмоніторингу з громадськістю на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» у 2018 році Держфінмоніторинг всіляко сприяв діяльності Громадської ради при Держфінмоніторингу.

Загалом Громадською радою при Держфінмоніторингу у 2018 році проведено 5 засідань, на яких розглянуті та вирішені нагальні питання взаємодії Держфінмоніторингу з громадськістю, а також розглянуті проекти актів та обговорені чинні акти у сфері фінансового моніторингу. Матеріали засідання Громадської ради при Держфінмоніторингу розміщуються на офіційному веб-сайті Держфінмоніторингу.

Держфінмоніторингом затверджено та виконано Орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю на 2018 рік, який погоджено з Громадською радою при Держфінмоніторингу і розміщено на офіційному веб-сайті Держфінмоніторингу.

В цілому в рамках взаємодії з громадськістю Держфінмоніторингом у 2018 році організовано:

- участь представників громадськості у міжнародних науково-практичних семінарах з питань ПВК/ФТ;
- розміщення на офіційному веб-сайті Держфінмоніторингу більше 850 повідомлень інформаційного характеру у сфері фінансового моніторингу;
- розміщення 20 інформаційних матеріалів Держфінмоніторингу на Урядовому Веб-порталі;
- щомісячне надання до Кабінету Міністрів України інформації про заходи з проведення консультацій з громадськістю.

8.2. Взаємодія з суб'єктами первинного фінансового моніторингу

Держфінмоніторингом у 2018 році на постійній основі здійснювався аналіз ефективності діяльності СПФМ у сфері ПВК/ФТ.

За результатами такого аналізу Держфінмоніторингом у 2018 році було розроблено ряд рекомендацій для СПФМ, зокрема, щодо надання інформації про виявлені факти здійснення або спроб проведення фінансових операцій, пов'язаних з кіберзлочинами чи шахрайськими діями та рекомендації про здійснення зупинення фінансових операцій відповідно до частини першої статті 17 Базового Закону.

Також, у 2018 році було проведено 2 засідання Робочої групи з розгляду проблемних питань СПФМ – небанківських установ та аналізу ефективності заходів, що вживаються ними для ПВК/ФТ та 1 засідання Робочої групи з розгляду проблемних питань СПФМ – банківських установ (рис. 8.9).

Рис. 8.9. Засідання робочої групи

На засіданнях Робочих груп розглядалися актуальні питання організації дотримання СПФМ законодавства у сфері ПВК/ФТ, зокрема:

- щодо належності до національних публічних діячів;
- щодо проведення ідентифікації, верифікації та уточнення інформації про клієнта;
- щодо зупинення фінансових операцій;
- щодо ділових відносин з неприбутковими організаціями;
- щодо здійснення фінансових операцій з готівкою;
- щодо встановлення КБВ.

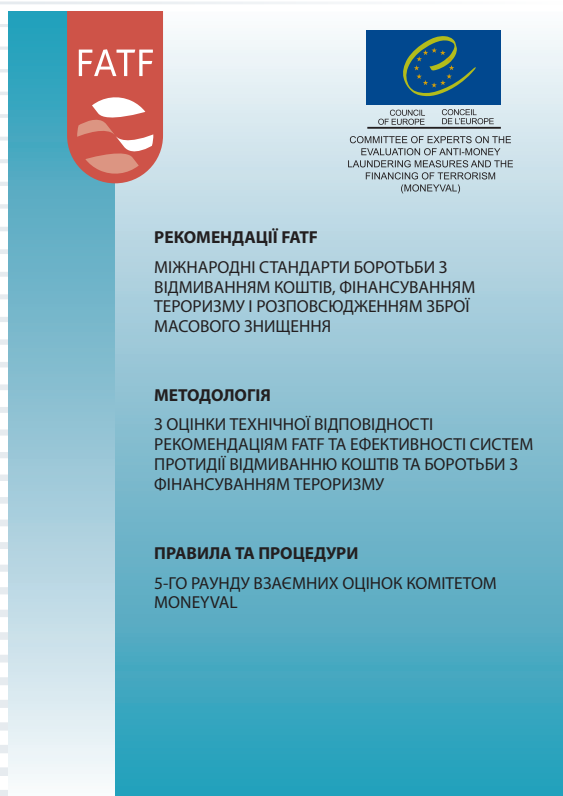

Рис. 8.10. Титульна сторінка збірки

8.3. Методичне забезпечення, навчання суб'єктів фінансового моніторингу

Держфінмоніторинг протягом 2018 року з метою допомоги в діяльності учасників національної системи ПВК/ФТ активно працював на методологічній ниві.

Так, фахівцями Держфінмоніторингу було здійснено коміпіляцію основоположних міжнародних документів, які є основою для побудови та оцінки системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення у вигляді збірки (рис. 8.10).

Збірка складається з:

- Рекомендацій FATF разом із пояснювальними записками до них.
- Методології з оцінки відповідності Рекомендаціям FATF та ефективності систем протидії відмиванню коштів та боротьби з фінансуванням тероризму.
- Правил та процедур 5-го раунду взаємних оцінок Комітетом MONEYVAL.

Документ підготовлено з метою сприяння учасникам національної системи фінансового моніторингу при впровадженні Рекомендацій FATF та проходження оцінювання Комітетом Ради Європи MONEYVAL.

Збірка, для зручності являє собою поєднання Рекомендацій FATF та Методології з оцінки відповідності Рекомендаціям FATF та ефективності систем протидії відмиванню коштів та боротьби з фінансуванням тероризму (Рекомендація – основні критерії, за якими вона оцінюється – пояснювальна записка до неї), поряд із виділеними в окремий розділ Правилами та процедурами 5-го раунду взаємних оцінок Комітетом MONEYVAL.

Публікація видання здійснена за сприяння Антикорупційної Ініціативи ЄС в Україні (EUACI) та розміщена на офіційному веб-сайті Держфінмоніторингу у розділі «Міжнародні стандарти/ Стандарти FATF».

Водночас, Держфінмоніторинг як СДФМ розробив «Рекомендації для суб'єктів підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна щодо порядку звітування про підозрілі фінансові операції на підставі ризик-орієнтованого підходу» та «Інфографіка для суб'єктів підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна щодо порядку звітування про підозрілі фінансові операції на підставі ризик-орієнтованого підходу» (рис. 8.11), де докладно описано як використовувати ризико-орієнтований підхід, критерії ризику: за типом клієнта, територіальною належністю, типом фінансової операції тощо, які розміщені на офіційному сайті Служби у розділі «Організація фінансового моніторингу» / «Рекомендації для учасників ринку нерухомості».

Разом з тим, протягом 2018 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у 29 освітніх заходах, що були організовані ТОВ «Інститут післядипломної освіти та бізнесу, Національним центром підготовки банківських працівників України, Департаментом фінансового моніторингу Національного банку України, Антикорупційною ініціативою ЄС в Україні (EUACI),

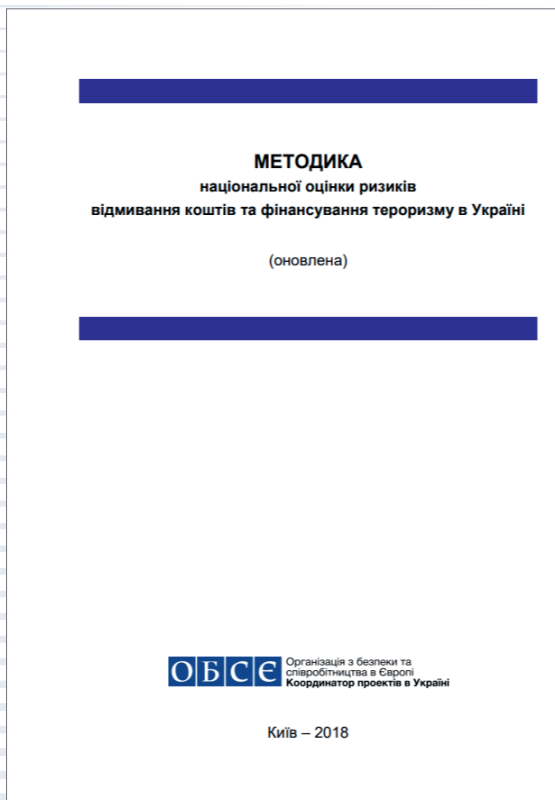

Рис. 8.12. Оновлена методика національної оцінки ризиків

Основними завданнями Робочої групи є:

- аналіз інформації щодо результатів діяльності суб'єктів фінансового моніторингу, державних органів, що беруть участь у роботі системи ПВК/ФТ;
- вирішення проблемних питань, які виникають під час визначення (виявлення) ризиків (загроз) відмивання коштів та фінансування тероризму,
- проведення аналізу, оцінки та розроблення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків;
- розгляд пропозицій щодо удосконалення методики проведення національної оцінки ризиків;
- дослідження впливу відмивання коштів та фінансування тероризму на суспільство, суспільні відносини та фінансову систему з метою визначення відповідних заходів з протидії відповідним загрозам; обговорення питань щодо формування комплексної адміністративної звітності у сфері ПВК/ФТ.

Протягом 2018 року Держфінмоніторингом проведено 3 засідання Робочої групи, на яких, зокрема: презентовано концепцію проекту оновленої Методики національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні, представлено результати проведеної Держфінмоніторингом секторальної оцінки ризиків використання ринку нерухомості для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму¹ та обговорено питання проведення секторальної оцінки ризиків використання неприбуткових організацій з метою відмивання коштів, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Відповідно до Порядку проведення національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму і оприлюднення її результатів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 16 вересня 2015 р. № 717, оновлена Методика 17 грудня 2018 року узгоджена з Міністерством фінансів України (рис. 8.12).

Зазначена методика розроблена з урахуванням Міжнародних стандартів на основі кращих практик проведення національних оцінок ризиків у провідних країнах світу та є систематизованою сукупністю підходів, способів, методів, прийомів та процедур, що будуть застосовані учасниками при проведенні другої Національної оцінки ризиків.

Крім того, враховуючи рекомендації керівництва FATF «Дані та статистика в сфері протидії відмивання коштів та фінансуванню тероризму», а також «Керівні вказівки ОБСЕ зі збору даних при проведенні національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму», визначено перелік основних показників, які характеризують ефективність функціонування національної системи фінансового моніторингу. Узгоджений із учасниками системи ПВК/ФТ перелік основних показників впроваджено в оновлену Методику національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму.

¹ Детальніше про секторальну оцінку дивіться у підрозділі 8.1 розділу 8 цього Звіту.

9. ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЇ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Академія фінансового моніторингу відповідно до своїх основних завдань проводить перепідготовку та підвищення кваліфікації спеціалістів з питань фінансового моніторингу в сфері ПВК/ФТ з метою забезпечення єдиного підходу до перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів СДФМ, правоохоронних та судових органів, представників СПФМ, відповідальних за його проведення.

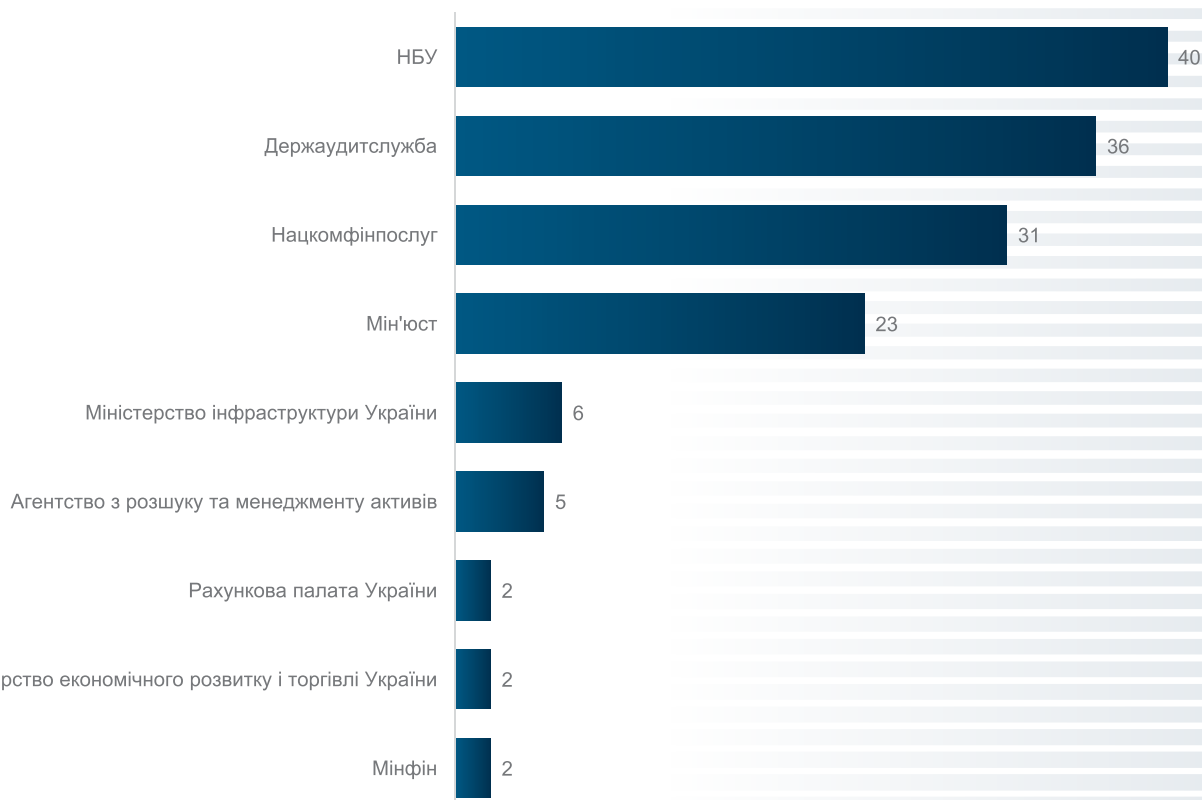
Протягом 2005 (перші групи слухачів) – 2018 років було підготовлено 13 507 фахівців з питань фінансового моніторингу, з них 7663 – протягом 2014-2018 років.

У 2018 році в Академії фінансового моніторингу пройшли навчання 1749 слухачів (12,9% від загальної кількості слухачів, які пройшли навчання протягом 2005-2018 років), які є представниками органів державної влади, правоохоронних, розвідувальних, судових органів та СПФМ, в тому числі:

- 600 фахівців – в рамках державного замовлення, з них 147 – представники органів державної влади, 453 – представники правоохоронних, розвідувальних та судових органів (рис. 9.1, 9.2);

Кількість представників органів державної влади, що пройшли навчання у 2018 році

Кількість представників правоохоронних, розвідувальних та судових органів, що пройшли навчання у 2018 році

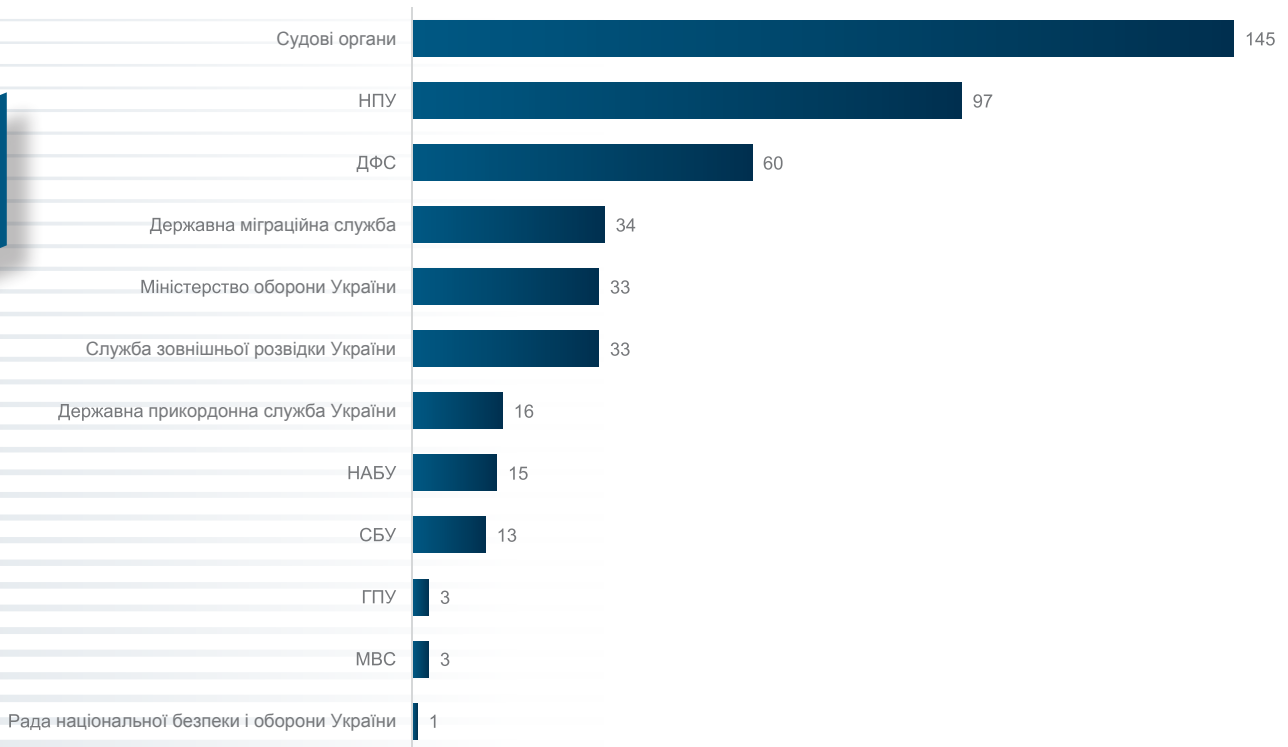

Рис. 9.2

- 1149 фахівців – відповідальних осіб СПФМ (рис. 9.3).

Кількість відповідальних працівників СПФМ, що пройшли навчання у 2018 році

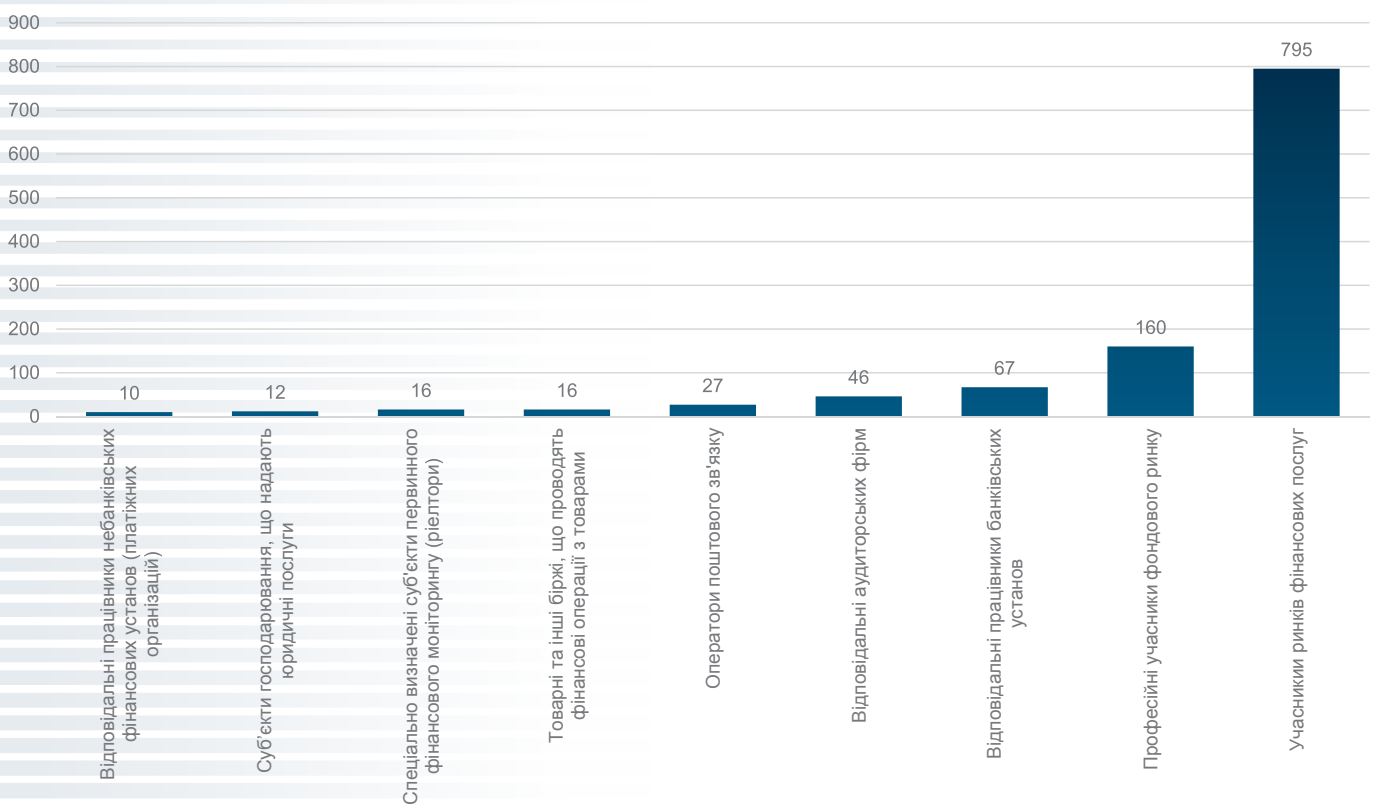

Рис. 9.3

В 2018 році в Академії пройшли навчання 20 представників антикорупційних органів України (рис. 9.4)

Кількість представників антикорупційних органів, що пройшли навчання у 2018 році

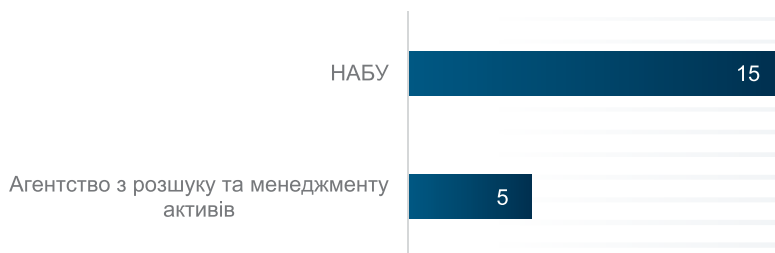

Рис. 9.4

У 2018 році навчання в Академії проводились на базі відділів у Києві, Харкові та Львові (рис. 9.5).

Кількість представників органів державної влади, що пройшли навчання у 2018 році

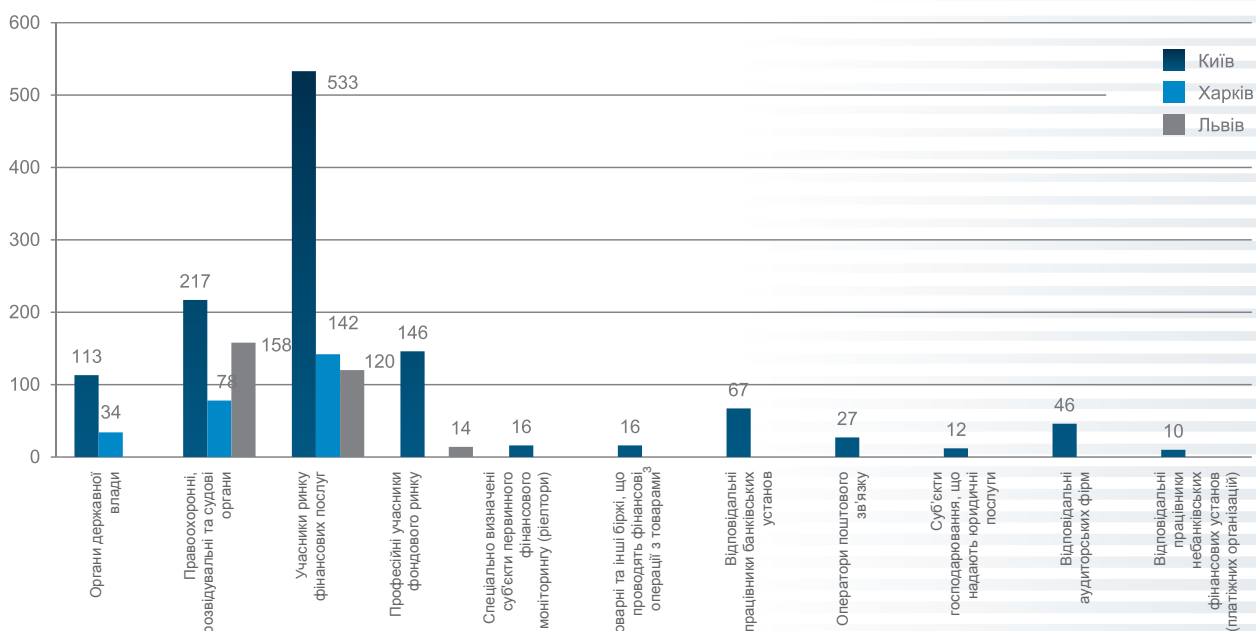

Рис. 9.5. Динаміка проведення навчання представників органів державної влади, правоохоронних, розвідувальних, судових органів та СПФМ протягом 2018 року в регіональних відділеннях Академії

Представники Академії взяли участь в круглому столі на тему «Регулювання небанківських фінансових ринків: міжнародний досвід» (рис. 9.6), який проходив 21 листопада 2018 року в НБУ, в якому особливий акцент було приділено законопроекту щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг.

У 2018 році проведено тематичні семінари на тему: «Нотаріус як суб'єкт первинного фінансового моніторингу», в якому взяли участь 258 представників спеціально визначених СПФМ – нотаріусів (рис. 9.7).

Рис. 9.6

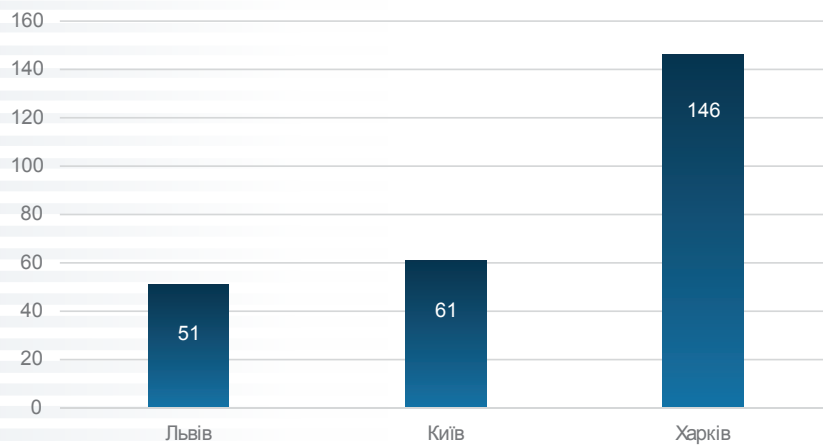

Рис. 9.7. Кількість СПФМ – нотаріусів, які взяли участь у тематичному семінарі протягом 2018 року

Крім того, у 2018 році працівниками Академії фінансового моніторингу взято участь у підготовці та проведенні наступних заходів:

- семінару для представників державного та банківського секторів України «Боротьба з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму: ризики, виклики, досягнення» (м. Одеса, 10-12 жовтня 2018 року);

- VI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні проблеми фінансового моніторингу» (м. Харків, 23 листопада 2018 року) (рис. 9.8).

Рис. 9.8

Разом з тим, у листопаді 2017 року було започатковано проект мережевої освіти з питань фінансового моніторингу, основна мета якого – впровадження нового формату підготовки висококваліфікованих кадрів для потреб національної системи фінансового моніторингу.

У 2018 році в рамках проекту було укладено меморандуми з Національним авіаційним університетом, Сумським державним університетом, Дніпропетровським державним університетом внутрішніх справ, Львівським державним університетом внутрішніх справ, Київським міжнародним університетом, Індустріалбанком. Напрямами співробітництва є: підготовка і підвищення кваліфікації працівників в сфері ПВК/ФТ, попередження кіберзлочинності та корупційних діянь, проведення спільних наукових конференцій, семінарів, нарад, практикумів, проведення спільних наукових досліджень в сфері ПВК/ФТ тощо.

10. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

10.1. Робота з міжнародними організаціями

Однією з важливих складових діяльності Держфінмоніторингу є налагодження співпраці з міжнародними установами та іноземними партнерами, які відповідають за організацію ефективної протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Протягом 2018 року Держфінмоніторинг активно співпрацював з провідними міжнародними організаціями та установами, які опікуються питаннями протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, такими як: Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), Комітет Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL), Егмонтська група підрозділів фінансової розвідки, Рада Європи, Управління ООН з питань наркотиків та злочинності (UNODC), Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЕ), проект «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI), Організація за демократію та економічний розвиток (ГУАМ) та іншими міжнародними партнерами (рис. 10.1).

Також, у 2018 році представниками Держфінмоніторингу представлено досвід України у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму та покращено співробітництво у ході семінарів міжнародного рівня, які проводились за сприяння провідних міжнародних організацій.

Крім того, Держфінмоніторинг, відповідно до покладених завдань, укладає міжнародні договори міжвідомчого характеру (Меморандуми про взаєморозуміння) з підрозділами фінансової розвідки іноземних країн. Держфінмоніторингом протягом 2003-2018 років укладено 76 таких Меморандумів, зокрема у 2018 році:

- Меморандум про взаєморозуміння з Департаментом боротьби з податковими, валютними злочинами і легалізацією злочинних доходів при Генеральній прокуратурі Республіки Узбекистан;
- Меморандум про взаєморозуміння з ПФР Республіки Тринідад і Тобаго;
- новий Меморандум про взаєморозуміння з ПФР Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.

Рис. 10.1

10.1.1. Співробітництво з Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF)

Протягом звітної періоду, Держфінмоніторингом, на запити FATF, надано інформацію щодо:

- вжитих Держфінмоніторингом заходів відповідно до Публічних заяв FATF від 3 листопада 2017 року, 23 лютого, 29 червня та 19 жовтня 2018 року;
- наднаціонального підходу до виконання Рекомендації 13 FATF (Кореспондентські банківські відносини);
- довідника, який містить інформацію стосовно порядку направлення іноземним країнам (членам FATF) запитів щодо застосування цільових фінансових санкцій відповідно до Резолюції РБ ООН № 1373;
- фінансування ІДІЛ, Аль-Каїди та пов'язаних з ними організацій;
- платіжних продуктів та послуг для здійснення віртуальних валютних платежів;
- першого проекту звіту з оцінки ризиків фінансування тероризму.

Також, протягом звітної періоду, Держфінмоніторингом надано коментарі до звіту щодо професійних мереж відмивання коштів; необхідності внесення змін до Рекомендацій FATF у зв'язку з підтримкою використання цифрових ідентифікаційних даних в процесі належної перевірки клієнта.

10.1.2. Співробітництво з Егмонтською групою підрозділів фінансової розвідки

В рамках співробітництва з Егмонтською групою, у період з 12 по 15 березня 2018 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь у засіданнях робочих груп та Пленарному засіданні Егмонтської групи підрозділів фінансової розвідки, які відбулись у м. Буенос-Айрес, Республіка Аргентина.

Під час зазначених засідань представником Держфінмоніторингу поінформовано учасників про особливості роботи ПФР України, його участь в заходах, які проводяться і спрямовані на боротьбу з корупцією, зокрема про типологічні дослід-

Рис. 10.2. Учасники тренінгу

дження, надано статистичні дані, а також повідомлено про ризики України, які зазначені у Звіті про взаємну оцінку в рамках 5-го раунду оцінки MONEYVAL.

У період з 24 по 27 вересня 2018 року, представники Держфінмоніторингу взяли участь у засіданнях Робочих груп та 25-му Пленарному засіданні Егмонтської групи підрозділів фінансової розвідки, які відбулися у м. Сідней, Австралія.

У ході Пленарного засідання представниками Держфінмоніторингу здійснено презентацію прикладу справи щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних від корупційних діянь, яка стала справою-переможцем за результатами проведення конкурсу Егмонтської групи на кращу справу (BECA) 2018².

У період з 3 по 7 грудня 2018 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь у Тренінгу Егмонтської групи щодо захисту ПФР (SEC-FIU) – Курсах тренерів, що проходили у м. Тайпей, Тайвань (рис. 10.2).

Крім того, в рамках співробітництва з Секретаріатом Егмонтської групи, протягом звітної періоду Держфінмоніторингом надано:

- інформацію до Стратегічного Плану Егмонтської групи на 2019-2020 роки;
- інформацію щодо транскордонних мереж відмивання коштів;
- інформацію стосовно концептуальної записки проекту щодо торгівлі людьми;
- заповнений запитальник щодо боротьби з корупцією;
- заповнений запитальник щодо професійних посередників відмивання коштів;
- інформацію щодо підтримки створення документу відносно автономії та операційної незалежності ПФР;
- інформацію до Річного звіту Егмонтської групи за 2017-2018 роки;
- заповнений запитальник щодо Регіонального плану регіону Європа II та ін.

2 Інформація про перемогу у конкурсі BECA висвітлена у 2 розділі цього Звіту

10.1.3. Співробітництво з Радою Європи, Комітетом експертів Ради Європи із взаємної оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL)/Європейською Комісією

В рамках проведення 5-го раунду взаємних оцінок MONEYVAL, представник Держфінмоніторингу брав участь у взаємній оцінці Литовської Республіки в якості експерта з правоохоронних питань (рис. 10.3).

Рис. 10.3. Представник Держфінмоніторингу у складі делегації MONEYVAL під час проведення взаємної оцінки Литовської Республіки

Також, в рамках діяльності MONEYVAL, представники Держфінмоніторингу, у складі делегації України, взяли участь у двох Пленарних засіданнях MONEYVAL, які проходили у м. Страсбург, Французька Республіка (рис. 10.4):

- 56-му Пленарному засіданні MONEYVAL - 2 по 6 липня 2018 року;
- 57-му Пленарному засіданні MONEYVAL - 3 по 7 грудня 2018 року.

У ході зазначених засідань представниками Держфінмоніторингу представлено оновлену інформацію щодо заходів, що вживаються у сфері ПВК/ФТ та взято участь у розгляді питань порядку денного.

У ході останнього Пленарного засідання, представником Держфінмоніторингу було здійснено презентацію справи щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних від корупційних діянь, яка стала переможцем за результатами проведення конкурсу Егмонтської групи на кращу справу (BECA) 2018³.

Крім того, Держфінмоніторингом на адресу MONEYVAL направлено:

- інформацію на запитальники MONEYVAL щодо ризику та міжнародного співробітництва з країнами, що будуть оцінюватись;

³ Інформація про перемогу у конкурсі BECA висвітлена у 2 розділі цього Звіту

- інформацію для використання під час круглого столу (tour de table) в рамках проведення 56-го та 57-го Пленарних засідань MONEYVAL;
- інформацію на запитальник щодо віртуальних валют/крипто-активів;
- інформацію щодо стратегій припинення фінансування тероризму;
- інформацію щодо стану проведення Національної оцінки ризиків в Україні.

Рис. 10.4. 57-ме Пленарне засідання MONEYVAL

Водночас, протягом 2018 року тривало співробітництво Держфінмоніторингу з Європейською Комісією в рамках інструменту технічної допомоги та обміну інформацією TAIEX.

Так, в рамках TAIEX, 19 грудня 2018 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь у щорічній регіональній конференції з питань інституційної розбудови, яка проходила у м. Київ.

Крім того, представники Держфінмоніторингу брали участь у таких заходах Ради Європи:

- серії семінарів та конференцій у рамках регіонального проекту належного врядування проти економічних злочинів «Боротьба з корупцією і сприяння належному врядуванню/Боротьба з відмиванням коштів» Програми ЄС – Ради Європи: «Партнерство заради належного врядування» (PGG-REG);
- серії семінарів з питань боротьби з кіберзлочинністю;
- 10-му засіданні Конференції Сторін Конвенції Ради Європи щодо відмивання, пошуку, арешту та конфіскації доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму (CETS №198), що проходило у м. Страсбург, Французька Республіка, у ході якого було представлено приклад застосування статті 46 Конвенції Ради Європи № 198 (Співробітництво між ПФР), а також обговорено надану Держфінмоніторингом інформацію на запитальник щодо трансверсального моніторингу виконання сторонами-учасницями ст. 11, ст. 25 (2) та ст. 25 (3) Конвенції Ради Європи № 198 (30-31 жовтня 2018 року).

10.1.4. Інші міжнародні заходи

10.1.4.1. Співробітництво з НАТО

У рамках співробітництва з НАТО, протягом звітного періоду, за підтримки Програми професійної підготовки Україна-НАТО при офісі зв'язку НАТО, представники Держфінмоніторингу неодноразово брали участь у заходах НАТО, зокрема у:

- дев'яти модулів річного інформаційно-ознайомчого курсу стосовно актуальних питань державної політики євроатлантичної інтеграції України (м. Київ, Дипломатична академія України, Національна академія внутрішніх справ України);
- тематичному семінарі з питань європейської безпеки «Security in the Eastern European Neighborhood. Theories and Practices» (4-5 квітня 2018 року, м. Київ, Дипломатична академія України);
- семінарі «Актуальні проблеми міжнародних відносин» (15-16 травня 2018 року, м. Київ, Дипломатична академія України);
- семінарі з питань стратегічних комунікацій, що відбувся за підтримки Центру передового досвіду НАТО (24 травня 2018 року, м. Київ, Клуб Кабінету Міністрів України);
- курсах з підвищення кваліфікації для молодих управлінців Уряду України «YOUNG UA Summer Academy 2018» (2-6 липня 2018 року, м. Київ).

Також, представник Держфінмоніторингу, на постійній основі, брав участь у засіданні Комісії з питань координації євроатлантичної інтеграції України з метою розгляду питань щодо стану та перспектив співробітництва України з НАТО.

10.1.4.2. Співробітництво з Європейським Союзом

Протягом 2018 року представники Держфінмоніторингу брали участь у наступних заходах:

- серії семінарів та робочих зустрічей проекту ЄС «EU-ACT»;
- серії робочих зустрічей проекту ЄС «Pravo Justice» з метою обговорення питань встановлення КБВ;
- зустрічі щодо питань наближення законодавства у рамках виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, що відбулася за підтримки Урядового офісу з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Кабінету Міністрів України (14 червня 2018 року, м. Київ);
- засіданнях Української частини Комітету асоціації між Україною та ЄС, що проходило в Урядовому офісі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Кабінету Міністрів України (1 та 5 жовтня 2018 року);
- 4-му засіданні кластера I Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС (3 жовтня 2018 року, м. Київ).

10.1.4.3. Співробітництво з Організацією Об'єднаних Націй (ООН)/Управлінням ООН з питань наркотиків і злочинності (UNODC)

У період з 5 по 8 вересня 2018 року, представник Держфінмоніторингу, у складі делегації України, взяв участь у навчанні оцінників щодо імплементації Конвенції ООН з протидії корупції, яке проходило у м. Відень, Австрійська Республіка.

У період з 11 по 13 грудня 2018 року, в рамках діяльності Управління ООН з питань наркотиків і злочинності, представники Держфінмоніторингу взяли участь у семінарі з питань міжнародних мереж з відмивання коштів, що відбувся у м. Відень, Австрійська Республіка.

10.1.4.4. Співробітництво з Організацією за демократію та економічний розвиток (ГУАМ)

Протягом звітного періоду, представники Держфінмоніторингу брали участь у наступних заходах, які проводилися за підтримки Секретаріату ГУАМ:

- 18-му та 19-му засіданнях Робочої підгрупи щодо боротьби з корупцією та відмиванням коштів (7-8 червня, 8-9 листопада 2018 року);
- засіданнях Робочої групи з кібербезпеки (11-12 червня, 5-6 грудня 2018 року);
- засіданні Робочої підгрупи щодо боротьби з незаконним обігом наркотиків (12-13 червня 2018 року);
- засіданні Робочої підгрупи щодо боротьби з тероризмом (14-15 червня 2018 року).

10.1.4.5. Співробітництво з Організацією з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ)

Протягом 2018 року, Держфінмоніторингом здійснювалось співробітництво з ОБСЄ щодо реалізації на національному рівні проекту ОБСЄ «Допомога Україні у розробці Плану дій щодо протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму».

Так, в рамках імплементації зазначеного проекту, у період з 22 по 23 травня 2018 року, у приміщенні Держфінмоніторингу, відбувся науково-практичний семінар за участю представників ПФР Польщі на тему: «Практика застосування Рекомендацій FATF державним сектором та реалізації результатів Національної оцінки ризиків» (рис. 10.5).

Також, протягом року за сприяння ОБСЄ були видані оновлена Методика національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні та Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції.

У співпраці з проектом «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI) у жовтні 2018 року організовано проведення міжнародного науково-практичного семінару в Одесі.

10.1.4.6. Співробітництво у рамках проекту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI)

Протягом звітного періоду, за сприяння Антикорупційної ініціативи ЄС в Україні, представники Держфінмоніторингу здійснили три навчальні візити до іноземних Підрозділів фінан-

Рис. 10.5

сової розвідки, а саме: ПФР Нідерландів, ПФР Фінляндії, ПФР Ірландії.

У ході зазначених візитів, представниками Держфінмоніторингу вивчено іноземний досвід щодо застосування, використання та підтримки програмного забезпечення goAML; набуто нові знання щодо функціонування Бюро з питань кримінальних активів та боротьби з серйозними організованими злочинами.

Крім того, в рамках розбудови інституційної спроможності Держфінмоніторингу у сфері ПВК/ФТ, представники Держфінмоніторингу взяли участь у дев'яти навчальних спеціалізованих ІТ-курсах.

У період з 9 по 10 жовтня 2018 року, представники Держфінмоніторингу взяли участь в семінарі на тему: «Фінансові розслідування, бенефіціарна власність, повернення активів та організована злочинність», який проходив у м. Київ.

У період з 11 по 12 жовтня 2018 року, представники Держфінмоніторингу взяли участь у міжнародному науково-практичному семінарі на тему: «Боротьба з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму: ризики, виклики та досягнення», що проходив у м. Одеса спільно з ОБСЄ (рис. 10.6, 10.7).

У період з 10 по 11 грудня 2018 року, представники Держфінмоніторингу взяли участь у 6-ій Міжнародній конференції з протидії відмиванню коштів та фінансовим злочинам, що проходила у м. Братислава, Словацька Республіка.

Крім того, протягом року представники Держфінмоніторингу взяли участь у серії семінарів на тему «Виявлення корупційних доходів», які відбувались у Харкові, Дніпрі, Львові, Одесі.

Рис. 10.6. Обговорення у малих групах на семінарі 11-12 жовтня 2018 року, м. Одеса

Рис. 10.7

10.1.4.7. Співробітництво з ПФР Республіки Польща в рамках проекту міжнародної технічної допомоги Республіки Польща

В рамках проекту Республіки Польща «Підтримка української системи боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму», з метою обміну досвідом та зміцнення системи ПВК/ФТ, представники Держфінмоніторингу, у складі делегації України, здійснили навчальний візит до Республіки Польща у період з 3 по 7 вересня 2018 року (рис. 10.8).

Рис. 10.8. Учасники навчального візиту до Польщі

Також, у співпраці з Координатором проектів ОБСЄ в Україні представники органів влади Польщі взяли участь у семінарі, що відбувся у м. Київ у травні 2018 року (рис. 10.5).

10.1.4.8. Співробітництво з Організацією з економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)

У період з 22 по 25 квітня 2018 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь у тренінгу з розслідування фінансових злочинів, що відбувся у м. Будапешт, Угорщина, за підтримки Посольства США спільно з Проектом протидії корупції в Україні Антикорупційної мережі ОЕСР.

10.1.4.9. Міжнародні заходи загального характеру

У період з 19 по 20 березня 2018 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь у першому раунді українсько-британських міжвідомчих консультацій у сфері кібербезпеки, який відбувся у м. Лондон, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії.

18 червня 2018 року, відбулася робоча зустріч представників Держфінмоніторингу з партнером міжнародної юридичної компанії «Baker McKenzie», з метою обговорення питань у сфері ПВК/ФТ.

3 липня 2018 року, у приміщенні Держфінмоніторингу, відбулася робоча зустріч з представниками Міністерства фінансів Королівства Нідерландів з метою обговорення питань стосовно міжнародного співробітництва у сфері протидії відмивання коштів та фінансування тероризму.

У період з 18 по 19 липня 2018 року, за підтримки Програми з експертного контролю та безпеки кордонів EXBS, представник Держфінмоніторингу взяв участь у семінарі «Запобігання фінансової підтримки розповсюдження зброї масового знищення», який проходив у м. Єреван, Вірменія.

3 жовтня 2018 року, у приміщенні Держфінмоніторингу, відбулася робоча зустріч з координатором програм ТІКА в Україні з метою обговорення поточних питань у сфері ПВК/ФТ.

18 жовтня 2018 року, у приміщенні Держфінмоніторингу, відбулася робоча зустріч з дипломатом економічного відділу Посольства США в Україні, з метою обговорення поточного стану справ у сфері ПВК/ФТ, статистичних даних щодо ключових показників роботи Держфінмоніторингу та запланованих змін у законодавстві в сфері ПВК/ФТ.

30 жовтня 2018 року, у приміщенні Держфінмоніторингу, відбулася робоча зустріч з групою консультантів компанії «Tana Copenhagen» з метою обговорення питань поточної діяльності Держфінмоніторингу, успішних результатів існуючої підтримки, нових пріоритетних напрямів боротьби з корупцією, майбутніх потреб Держфінмоніторингу з огляду на існуючі та майбутні виклики.

9 листопада 2018 року, у приміщенні Держфінмоніторингу, відбулася робоча зустріч з дипломатом економічного відділу Посольства США в Україні, з метою інформування Держфінмоніторингу про опублікований 8 листопада 2018 року Департаментом казначейства США перелік нових санкцій щодо юридичних та фізичних осіб, які причетні до анексії Криму та ситуації на сході України.

У період з 13 по 23 листопада 2018 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь, в якості інструктора, у навчальному курсі з фінансових розслідувань для працівників правоохоронних органів та курсі стратегічного аналізу, що проходили у м. Астана, Республіка Казахстан за підтримки Посольства США в Казахстані.

10.2. Обмін інформацією з іноземними підрозділами фінансової розвідки

Держфінмоніторинг забезпечує взаємодію та інформаційний обмін з компетентними органами іноземних держав і міжнародними організаціями, діяльність яких спрямована на ПВК/ФТ.

За 2018 рік Держфінмоніторинг, на забезпечення організації взаємодії та інформаційного обміну з компетентними органами іноземних держав і міжнародними організаціями, співпрацював зі 58 ПФР.

Протягом 2018 року Держфінмоніторингом направлено 418 запитів до 58 ПФР іноземних держав та отримано 407 відповідей на запити від 54 ПФР іноземних держав.

Також, Держфінмоніторингом було отримано 241 запит від 57 іноземних ПФР та надано 249 відповідей до 55 ПФР іноземних держав (рис. 10.9).

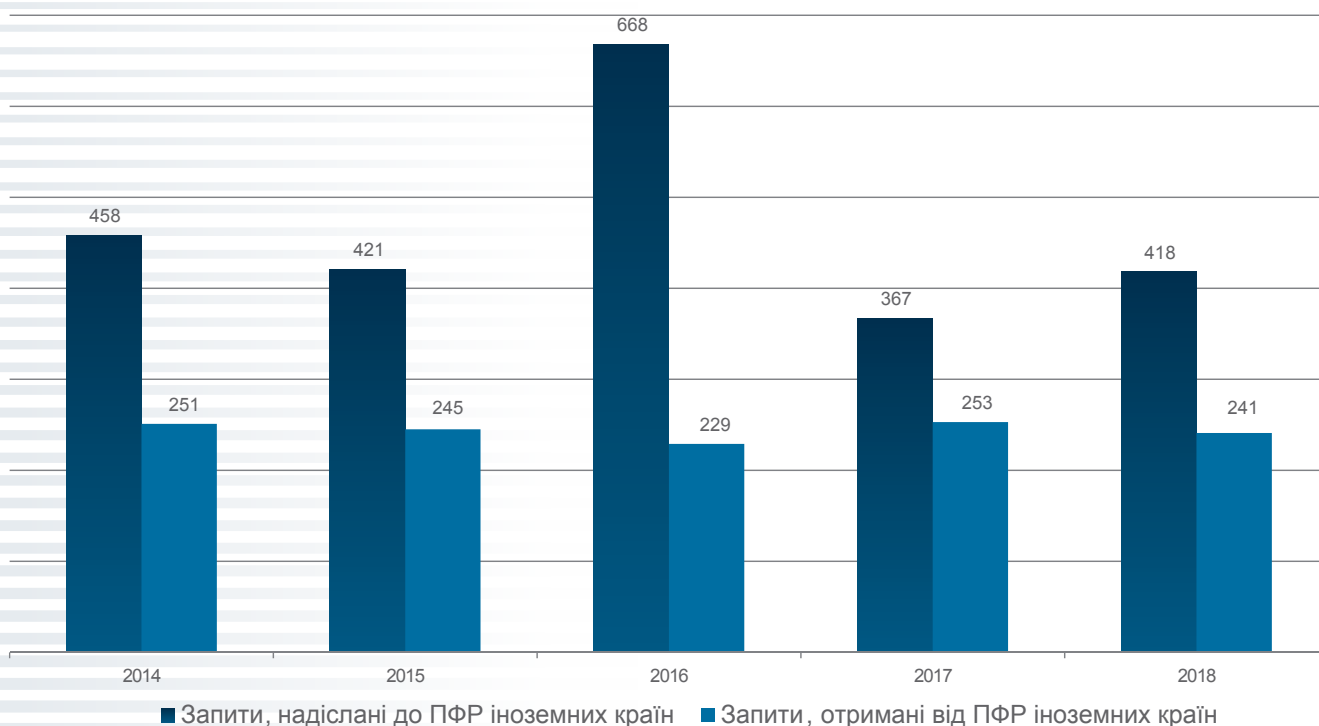

Рис. 10.9. Обмін інформацією з ПФР іноземних держав

У 2018 році Держфінмоніторингом найбільш активний обмін інформацією в частині направлення запитів здійснювався з:

- ПФР Латвії (відправлено 74 запити);
- ПФР Кіпру (відправлено 34 запити);
- ПФР Великобританії (відправлено 26 запитів);
- ПФР Швейцарії (відправлено 23 запити).

Водночас, у 2018 році найбільшу кількість запитів отримано від:

- ПФР Польщі (отримано 30 запитів);
- ПФР Латвії (отримано 28 запитів);
- ПФР Литви (отримано 17 запитів).

11. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГУ У 2019 РОЦІ

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1

Удосконалення міжвідомчої взаємодії між органами державної влади – учасниками національної системи фінансового моніторингу

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2

Проведення аналізу фінансових операцій, співпраця, взаємодія та інформаційний обмін з правоохоронними та іншими державними органами

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ:

Координація виконання Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів на період до 2020 року (розпорядження КМУ № 1407 від 30.12.2015 та № 601 від 30.08.2017)

Проведення на постійній основі засідань Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів (постанова КМУ № 613 від 08.09.2016)

Координація та організація проведення другого раунду Національної оцінки ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ:

Здійснення дослідження методів та фінансових схем легалізації (відмивання) доходів та доведення їх до відома учасників системи протидії легалізації кримінальних доходів

Проведення стратегічного аналізу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму

Надання правоохоронним/розвідувальним органам узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів та співпраця з державними регуляторами

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3

Участь в міжнародному співробітництві у сфері ПВК/ФТ

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4

Удосконалення законодавства у сфері ПВК/ФТ

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ:

Забезпечення ефективного співробітництва з міжнародними організаціями та установами в сфері ПВК/ФТ

Організація міжнародних навчальних заходів та обміну досвідом у сфері ПВК/ФТ

Укладання міжнародних договорів міжвідомчого характеру з ПФР іноземних країн у сфері ПВК/ФТ

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ:

Продовження розробки проектів нормативних актів з метою імплементації положень: Рекомендацій FATF, Директиви ЄС 2015/849 Європейського Парламенту і Ради щодо запобігання відмиванню грошей та боротьби з тероризмом та Регламенту ЄС 2015/847 Європарламенту та Ради

Погодження проектів нормативно-правових актів інших державних органів щодо реалізації Базового Закону та імплементації Директиви ЄС 2015/849 Європарламенту і Ради щодо запобігання відмиванню грошей та боротьби з тероризмом

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 5

Забезпечення функціонування та розвитку ІСФМ

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 6

Організація навчання з перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів органів державної влади, СПФМ з питань фінансового моніторингу

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ:

Забезпечення в межах асигнувань підтримки працездатності апаратно-програмного комплексу ІСФМ

Виконання програми «Модернізація єдиної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ:

Проведення з використанням сучасних методик та технологій перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників та керівників підрозділів СПФМ, відповідальних за проведення фінансового моніторингу, а також спеціалістів органів державної влади

Методична, методологічна та інша допомога СПФМ, зокрема щодо запровадження ризик-орієнтованого підходу при застосуванні заходів належної перевірки клієнтів та їх фінансових операцій

ДОДАТКИ

Додаток А

Перелік прийнятих у 2018 році нормативно-правових актів, розроблених Держфінмониторингом

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 343 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».
2. Наказ Міністерства фінансів України від 16.01.2018 № 6 «Про внесення змін до Порядку проведення перевірок Державною службою фінансового моніторингу України суб'єктів первинного фінансового моніторингу», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02 лютого 2018 № 135/31587.
3. Наказ Міністерства фінансів України від 05.03.2018 № 344 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 29 січня 2016 року № 24», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26 березня 2018 № 365/31817.
4. Наказ Міністерства фінансів України від 25.06.2018 № 585 «Про внесення змін до пункту 18 Порядку розгляду Державною службою фінансового моніторингу України справ про порушення вимог законодавства, що регулює діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, і застосування санкцій», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19.07.2018 за № 839/32291.
5. Наказ Міністерства фінансів України 30.07.2018 № 655 «Про встановлення відомчих заохочувальних відзнак Державної служби фінансового моніторингу України» від, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.08.2018 за № 922/32374.

Додаток Б

Перелік скорочень

FATF	Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей
MONEYVAL	Комітет експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму
Базовий Закон	Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»
ВК/ФТ	легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення
ВНУП	визначені нефінансові установи та професії
ГПУ	Генеральна прокуратура України
Держфінмоніторинг	Державна служба фінансового моніторингу України
ДФС	Державна фіскальна служба України
ЄДР	Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
ЄС	Європейський Союз
ІСФМ	Єдина інформаційна система у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
КБВ	кінцевий (-) бенефіціарний (-) власник (-и) контролер (-и)
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
МЗС	Міністерство закордонних справ України
Мінфін	Міністерство фінансів України
Мін'юст	Міністерство юстиції України
НАБУ	Національне антикорупційне бюро України
НБУ	Національний банк України
НПУ	Національна поліція України
ОБСЕ	Організація з безпеки та співробітництва в Європі
ПВК/ФТ	запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
ПФР	підрозділ фінансової розвідки
СБУ	Служба безпеки України
СДФМ	суб'єкт державного фінансового моніторингу
СПФМ	суб'єкт первинного фінансового моніторингу

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ
УКРАЇНИ**

вул. Білоруська, 24
м. Київ, 04050, Україна

тел.: (38044) 594 16 01
факс: (38044) 594 16 00
e-mail: sdfm@sdfm.gov.ua

www.fiu.gov.ua